

Εικονογραφημένο Λεξικό

Α΄, Β΄, Γ΄ Δημοτικού

Το Πρώτο μου Λεξικό

**Τόμος 14ος
(Σ, σ (σοφός-))**

ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

**Αγγελική Ευθυμίου, Λέκτ. Δημοκρί-
τειου Παν. Θράκης
Ηλίας Δήμος, Εκπαιδευτικός Π.Ε.
Μαρία Μητσιάκη, Φιλολόγος
Ιουλία Αντύπα, Λεξικογράφος**

ΚΡΙΤΕΣ – ΑΞΙΟΛΟΓΗΤΕΣ

**Α. Ν. Συμεωνίδου-Χριστίδου,
Καθηγήτρια Α.Π.Θ.
Κωνσταντίνος Παπανδρέου,
Σχολικός Σύμβουλος
Εμμανουήλ Χαρίτος,
Εκπαιδευτικός Π.Ε.**

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ

**Λήδα Βαρβαρούση, Εικονογράφος
– Σκιτσογράφος**

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ
Ελένη Λεοντσίνη, Φιλόλογος

ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ
ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΥΓΓΡΑΦΗ

Πέτρος Μπερερής, Σύμβουλος του
Παιδαγ. Ινστιτούτου
Χρήστος Παπαρίζος, Σύμβουλος
του Παιδαγωγ. Ινστιτ.

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΤΟΥ ΥΠΟΕΡΓΟΥ
Dr Αρετή Καραθανάση-
Κατσαούνου, Μόνιμη Πάρεδρος
του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

ΕΞΩΦΥΛΛΟ
Αγγέλικα Κοροβέση, ζωγράφος

ΠΡΟΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ
ACCESS Γραφικές Τέχνες Α.Ε.

**ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ΓΙΑ
ΜΑΘΗΤΕΣ ΜΕ ΜΕΙΩΜΕΝΗ ΟΡΑΣΗ**
Ομάδα εργασίας για το Ινστιτούτο
Εκπαιδευτικής Πολιτικής

**Προσαρμογή: Αγγελοπούλου
Μαρία, Εκπαιδευτικός
Παραδείση Μαρία, Εκπαιδευτικός
Επιμέλεια: Μπακάλη Άννα,
Εκπαιδευτικός**

**Επιστημονικός υπεύθυνος:
Βασίλης Κουρμπέτης, Σύμβουλος Α΄
του Υ.ΠΟ.ΠΑΙ.Θ**

**Υπεύθυνη του έργου:
Μαρία Γελαστοπούλου,
Μ.Εδ. Ειδικής Αγωγής**

**Τεχνική υποστήριξη: Κωνσταντίνος
Γκυρτής, Δρ. Πληροφορικής**

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ,
ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ**

**Αγγελική Ευθυμίου Ηλίας Δήμος
Μαρία Μητσιάκη Ιουλία Αντύπα**

**ΑΝΑΔΟΧΟΣ ΣΥΓΓΡΑΦΗΣ:
ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ**

**Εικονογραφημένο Λεξικό
Α΄, Β΄, Γ΄ Δημοτικού**

Το Πρώτο μου Λεξικό

**Τόμος 14ος
(Σ,σ (σοφός-))**

Ι.Τ.Υ.Ε. ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ

**Γ' Κ.Π.Σ. / ΕΠΕΑΕΚ II / Ενέργεια
2.2.1 / Κατηγορία Πράξεων 2.2.1.α:
«Αναμόρφωση των προγραμμάτων
σπουδών και συγγραφή νέων εκ-
παιδευτικών πακέτων»**

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ

Δημήτριος Βλάχος

Ομότιμος Καθηγητής του Α.Π.Θ

**Πρόεδρος του Παιδαγωγικού Ινστι-
τούτου**

**Πράξη με τίτλο: «Συγγραφή νέων
βιβλίων και παραγωγή υποστηρι-
κτικού εκπαιδευτικού υλικού με βά-
ση το ΔΕΠΠΣ και τα ΑΠΣ για το Δη-
μοτικό και το Νηπιαγωγείο»**

Επιστημονικός Υπεύθυνος Έργου

Γεώργιος Τύπας

Σύμβουλος του Παιδαγωγικού Ινστι-

τούτου

Αναπληρωτής Επιστημονικός

Υπεύθυνος Έργου

Γεώργιος Οικονόμου

Σύμβουλος του Παιδαγωγικού

Ινστιτούτου

**Έργο συγχρηματοδοτούμενο 75%
από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό
Ταμείο και 25% από εθνικούς
πόρους.**

Προέλευση Χάρτη της Ελλάδας

**«Γνωρίζω την Ελλάδα» Γεωγραφί-
α Ε΄ Δημοτικού, Οργανισμός Εκδό-
σεως Διδακτικών Βιβλίων, Έκδοση
Δ΄, Αθήνα 2005**

-σοφός-----σπαγγέτι

σοφός, σοφή, σοφό επίθετο
(σοφοί, σοφές, σοφά)

☑ **Σοφό** λέμε κάποιον που έχει πολλές γνώσεις και ξέρει πολλά πράγματα. ✓ Ο Ίγκλι πήρε μία **σοφή** απόφαση. Να διαβάσει περισσότερο για να μάθει τέλεια τα ελληνικά. Πήρε μία σωστή απόφαση. ◇ **Όταν κάποιος είναι σοφός, έχει σοφία, σκέφτεται σοφά.** 🎵 **σο-φός**

σπαγγέτι [το] ουσιαστικό

☑ Το **σπαγγέτι** είναι η ιταλική λέξη για τα λεπτά μακαρόνια.

σπαγγέτι-----σπάγγος--

- Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει
ούτε στον ενικό ούτε στον
πληθυντικό αριθμό.

**σπαγγοραμμένος, σπαγ-
γοραμένη, σπαγγοραμμένο**
επίθετο (σπαγγοραμμένοι,
σπαγγοραμμένες,
σπαγγοραμμένα) → **σπάγγος**

σπάγγος [ο] ουσιαστικό
(σπάγγοι)

☑ Ο σπάγγος είναι ένα πολύ
λεπτό σκοινί.

✓ Λέμε ότι κάποιος είναι
σπάγγος, όταν είναι πολύ τσι-
γκούνης. ○ τσιφούτης,
τσιγκούνης **σπαγγοραμμένος**

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

αβγδεζηθικλμνξοπρστυφχψω

σπάγγος-----σπάζω

● ανοιχτοχέρης ◇ Όταν κάποιος είναι σπαγγοραμμένος, είναι πολύ τσιγκούνης.

♪ σπάγ-γος

σπαζοκεφαλιά [η] ουσιαστικό (σπαζοκεφαλιές) → σπάζω

σπάζω και **σπάω** ρήμα (έσπασα, θα σπάσω)

☑ Ο Κώστας έριξε το αγαπημένο βάζο της κυρίας Μαργαρίτας και το έσπασε. Δηλαδή το έκανε κομμάτια. Το βάζο έσπασε με θόρυβο και τα κομμάτια του πετάχτηκαν παντού.

✓ Η Αθηνά κόντεψε να σπάσει

το πόδι της, όταν έπεσε από το ποδήλατο. Κόντεψε να το χτυπήσει σοβαρά.

✓ Τα νεύρα της Αθηνάς έσπασαν, που δεν μπορούσε να βρει τη Ροζαλία. Μετά όμως έσπασε το κεφάλι της για να σκεφτεί πού θα μπορούσε να είναι. Φοβήθηκε μήπως την πειράξει κανείς για να σπάσει πλάκα. ◇ Το πρόβλημα με τη Ροζαλία είναι μία σπαζοκεφαλιά για την Αθηνά. Δεν μπορούσε να το λύσει. σπάσιμο

🎵 σπά-ζω

- Πότε λέμε ότι κάποιον τον έχουν σπάσει στο ξύλο;

σπαθί-----σπανάκι

σπαθί [το] ουσιαστικό (σπαθιά)

☑ Το σπαθί είναι ένα μακρύ όπλο σε σχήμα μαχαιριού.

○ ξίφος

✓ Ο θείος Τάκης είναι άνθρωπος σπαθί κι ό,τι έχει κερδίσει, το έχει κερδίσει με το σπαθί του. Δε λέει ψέματα κι έχει πετύχει στη ζωή με την αξία του.

🎵 σπα-θί 🖋 'παραμύθια'

σπανάκι [το] ουσιαστικό (σπανάκια)

☑ Το σπανάκι είναι ένα λαχανικό με πλατιά, σκούρα πράσινα φύλλα. ◇ σπανακόπι-
τα, σπανακόρυζο 🎵 σπα-νά-κι

σπάνιος-----σπαρταρώ--

σπάνιος, σπάνια, σπάνιο

επίθετο (σπάνιοι, σπάνιες, σπάνια)

☑ Όταν κάτι είναι σπάνιο, υπάρχει σε μικρό αριθμό, γίνεται λίγες φορές ή το βρίσκουμε δύσκολα. ✍ Ο κύριος Δημήτρης κάνει συλλογή από σπάνια παλιά νομίσματα που δεν κυκλοφορούν πια. ● συχνός 🎵 σπά-νι-ος

σπαρταρώ και σπαρταρώ

ρήμα (σπαρτάρησα, θα σπαρταρήσω)

☑ Ένα ψάρι σπαρταράει, όταν είναι έξω από το νερό. Τινάζεται από εδώ κι από εκεί πριν πεθάνει.

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α β γ δ ε ζ η θ ι κ λ μ ν ξ ο π ρ σ τ υ φ χ ψ ω
-σπαρταρώ-----σπατάλη

✓ Η Ελένη άκουσε το αστείο του Νίκου και σπαρταράει από τα γέλια. Χτυπιέται από τα γέλια.

♪ σπαρ-τα-ρώ

σπασίκλας [ο], **σπασίκλα** [η]

ουσιαστικό (σπασίκλες)

☑ Όταν κάποιος διαβάζει συνέχεια χωρίς να ασχολείται και με άλλα πράγματα, τον κοροϊδεύουμε και τον λέμε σπασίκλα. ♪

σπα-σί-κλας

σπατάλη [η] ουσιαστικό
(σπατάλες) → σπαταλώ

σπάταλος-----σπαταλώ--

σπάταλος, σπάταλη, σπάταλο
επίθετο (σπάταλοι, σπάταλες,
σπάταλα) → σπαταλώ

σπαταλώ και **σπαταλάω**,
σπαταλιέμαι ρήμα (σπατάλησα,
θα σπαταλήσω)

☑ Όταν σπαταλάς κάτι, το
ξοδεύεις χωρίς μέτρο και
άσκοπα. ✍ «Αν σπαταλάς έτσι
το νερό, θα πληρώσουμε πολλά»
είπε ο κύριος Μιχάλης στη θεία
του. ♦ «Είσαι πολύ **σπάταλη**,
θεία!» συμπλήρωσε και κάνεις
μεγάλη **σπατάλη** νερού»
συνέχισε. 🎵 σπα-τα-λώ

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

σπέρνω-----σπέρνω

σπέρνω ρήμα (ἐσπείρα, θα σπείρω)

☑ Όταν ο γεωργός σπέρνει τη γη, σκορπίζει στο έδαφος σπόρους για να φυτρώσουν φυτά. ✎ Ο θείος Αλέκος

σπέρνει κάθε χρόνο το χωράφι του με σιτάρι. ● θερίζω

✓ «Σταμάτα να σπέρνεις τα πράγματά σου από εδώ κι από εκεί!» φώναξε η θεία Μαργαρίτα στην Αθηνά. Σταμάτα να τα σκορπάς. ◇ Ο σπόρος είναι το

μικρό κουκούτσι που σπέρνουμε για να φυτρώσει ένα φυτό.

Τα σπόρια είναι οι μικροί σπόροι που υπάρχουν μέσα στο πεπόνι, το κολοκύθι και το

σπέρνω-----σπέσιαλ---

καρπούζι. 🎵 σπέρ-νω

σπέσιαλ επίθετο

☑ Το φόρεμα που αγόρασε η θεία Κατερίνα ήταν στην αρχή πολύ ακριβό αλλά η πωλήτρια της έκανε μία σπέσιαλ τιμή: της έκοψε 60 ευρώ. Της έκανε μία ιδιαίτερη, μία πολύ καλή τιμή.

🎵 σπέ-σιαλ

- Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

- Πότε λέμε σε κάποιον να μη φυτρώνει εκεί που δεν τον σπέρνουν;

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

-σπήλαιο-----σπίθα

σπήλαιο [το] ουσιαστικό
(σπήλαια)

☑ Το σπήλαιο είναι μία μεγάλη σπηλιά με πολλές φυσικές ομορφιές. Είναι αξιοθέατο, δηλαδή ο κόσμος πηγαίνει να το επισκεφτεί. 🎵 σπή-λαι-ο

σπηλιά [η] ουσιαστικό
(σπηλιές)

☑ Η σπηλιά είναι μία Πολύ μεγάλη τρύπα στην πλαγιά ενός βουνού ή μέσα σε βράχια. 🎵 σπη-λιά

σπίθα [η] ουσιαστικό (σπίθες)

☑ Από το αναμμένο τζάκι του θείου Τάκη πετάγονταν σπίθες

σπίθα-----σπίρτο-

φωτιάς.

✓ **Σπίθα** είναι και μία λάμψη ηλεκτρισμού, όταν δύο καλώδια ενώνονται. 🎵 σπí-θα

σπίρτο [το] ουσιαστικό (σπίρτα)

☑ **Το σπíρτο** είναι ένα μικρό και λεπτό κομμάτι ξύλου. Ανάβει όταν τρίβουμε τη μία άκρη του. ✎ **Η θεία**

Κατερίνα άναψε τα κεριά με τα **σπίρτα**, επειδή δεν είχε αναπτήρα. ○ σπιρτόξυλο

◇ **Το σπιρτόκουτο** είναι το χάρτινο κουτί που έχει μέσα του **σπίρτα**. 🎵 σπíρ-το

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

σπίτι [το] ουσιαστικό (σπίτια)

☑ Το σπίτι σου είναι το κτίριο όπου μένεις. Εκεί περνάς τον χρόνο σου, κάθεται και κοιμάσαι. ✍ Το σπίτι του κυρίου

Μιχάλη είναι μονοκατοικία, ενώ το σπίτι του κυρίου Γιάννη είναι ένα διαμέρισμα σε πολυκατοικία.

○ οικία, οίκος, κατοικία, σπιτικό ✧ Η θεία Έλλη

προτιμάει να φτιάχνει σπιτικό φαγητό. Είναι και σπιτόγατα και καλή σπιτονοικοκυρά. Φροντίζει με μεγάλη αγάπη το σπιτικό της.

🎵 σπí-τι ✍ 'το σπíτι'

σπιτονοικοκύρης-----σπορ

σπιτονοικοκύρης [ο]
σπιτονοικοκυρά [η] ουσιαστικό
(σπιτονοικοκύρηδες, σπιτονοικοκυρές)→ σπίτι

σπορ [το] ουσιαστικό
☒ Το σπορ είναι ένα άθλημα.
 - Με ποιο σπορ ασχολείσαι;
ρώτησε ο Ίγκλι τον Κώστα.
- Με το ποδόσφαιρο, απάντησε εκείνος. ✓ (σαν επίθετο) Ο κύριος Γιάννης φόρεσε τα σπορ ρούχα του, γιατί σήμερα θα πάει εκδρομή. Φόρεσε καθημερινά, άνετα ρούχα. 🎵 σπορ
- Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

σπόρι-----**σπουδάζω**---

σπόρι [το] ουσιαστικό (σπόρια)
→ σπέρνω

σπόρος [ο] ουσιαστικό (σπόροι)
→ σπέρνω

σπουδάζω ρήμα (σπούδασα,
θα σπουδάσω)

☑ Όταν σπουδάζεις, μελετάς και
μαθαίνεις μία επιστήμη. Η

Αθηνά θέλει να σπουδάσει
ζωγράφος στη Σχολή Καλών
Τεχνών. Θέλει να σπουδάσει

ζωγραφική. ✓ Όταν οι γονείς
σπουδάζουν τα παιδιά τους,
τους πληρώνουν τα έξοδα για
να πάνε στο Πανεπιστήμιο.

◇ Η Αθηνά θέλει να γίνει

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α-σπουδάζω-----σπουδαίος

σπουδάστρια στη Σχολή Καλών Τεχνών. ○ φοιτήτρια Θέλει να κάνει εκεί τις σπουδές της.

♪ σπου-δά-ζω

σπουδαίος, σπουδαία, σπουδαίο επίθετο (σπουδαίοι, σπουδαίες, σπουδαία)

☑ Η θεία Κατερίνα είναι σπουδαία ζωγράφος. Είναι πολύ καλή ζωγράφος, σημαντική στη δουλειά της. ○ σημαντικός, αξιόλογος, εξαίρετος, περίφημος ● ασήμαντος

✓ Η Αθηνά είπε στην Ελένη μία σπουδαία είδηση: «Επιτέλους η Ροζαλία βρέθηκε και είναι καλά!» Της είπε μία σοβαρή και

σπουδαίος-----σπουργίτι-

σημαντική για εκείνη είδηση.

🎵 σπου-δαί-ος

σπουδαστής [ο], **σπουδάστρια**,
[η] ουσιαστικό (σπουδαστές,
σπουδάστριες) → σπουδάζω

σπουδές [οι] ουσιαστικό →
σπουδάζω

σπουργίτι [το] και **σπουργίτης**
[ο] ουσιαστικό (σπουργίτια και
σπουργίτες)

☑ Το σπουργίτι είναι
ένα πουλί με μικρό
σώμα και γκρίζο ή
καφέ χρώμα. Το
βρίσκουμε συχνά στους κήπους

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α-σπουργίτι-----σπρώχνω

των σπιτιών και τρώει έντομα
και δημητριακά. 🎵 σπουρ-γί-τι

σπρέι [το] ουσιαστικό

☑ Τα αποσμητικά, τα αρώματα,
πολλά καλλυντικά αλλά και τα
εντομοκτόνα είναι σε σπρέι.

✍ Η κυρία Μαργαρίτα
κούνησε το σπρέι
δυνατά και ψέκασε με
λακ τα χτενισμένα
μαλλιά της. 🎵 σπρέ-ι

- Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε
στον ενικό ούτε στον
πληθυντικό αριθμό.

σπρώχνω, σπρώχνομαι ρήμα
(έσπρωξα, θα σπρώξω)

☑ Όταν σπρώχνεις κάποιον, τον πιέζεις και τον μετακινείς με βία.

✎ Ο κύριος Μιχάλης θυμώνει και φωνάζει δυνατά, όταν τον σπρώχνουν στο λεωφορείο.

○ σκουντώ

✓ Η ανάγκη για χρήματα έσπρωξε τους κλέφτες να μπουν στο μαγαζί του κυρίου Δημήτρη.

○ παρασέρνω

◇ σπρώξιμο 🎵 σπρώ-χνω

Αν θέλεις να μάθεις τι έγινε με το μαγαζί του κυρίου Δημήτρη, ψάξε μέσα στο λεξικό τις λέξεις δικαστήριο, δικηγόρος, θηρίο, καημένος, πιάνω, τμήμα, φυλακή

-σπυρί-----σπυρί

σπυρί [το] ουσιαστικό (σπυριά)

✓ Η Αθηνά έχει ανεμοβλογιά και γέμισε σπυριά. «Μην τα ξύσεις» της είπε ο γιατρός «γιατί θα σου μείνουν σημάδια».

○ μπιμπίκι

✓ Σπυρί λέμε και τον σπόρο των φυτών.

✍ Ο θεός Αλέκος έδωσε μερικά σπυριά σιτάρι στον Πιτσικόκο.

○ κόκκος ♦ Η Αλίκη έξυσε το σπυράκι της, κι αυτό έτρεξε αίμα. «Είσαι σπυριάρα!» την πείραξε ο θεός Τάκης. Στη θεία Έλλη αρέσει το σπυρωτό ρύζι που δεν είναι πολύ βρασμένο. 🎵 σπυ-ρί

σπυριάρης-----στάβλος-

σπυριάρης, σπυριάρα,
σπυριάρικο επίθετο
(σπυριάρηδες, σπυριάρες,
σπυριάρικα) → σπυρί

στάβλος [ο] ουσιαστικό
(στάβλοι)

☑ **Στάβλο** λέμε ένα μέρος με
στέγη όπου μένουν τ' άλογα, τα
βόδια και οι αγελάδες, όταν δε
βόσκουν έξω.

✓ «Το δωμάτιό σου έχει γίνει
στάβλος!» φώναξε η κυρία
Μαργαρίτα στον Κώστα. «Να το
καθαρίσεις γρήγορα!» Είναι
βρόμικο και ακατάστατο.

○ αχούρι 🎵 στά-βλος

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

-σταγόνα-----στάδιο

σταγόνα [η] ουσιαστικό
(σταγόνες)

☑ Η σταγόνα είναι μία μικρή ποσότητα υγρού με στρογγυλό σχήμα. ✍ Μόλις ξεκίνησαν να πέφτουν οι πρώτες σταγόνες βροχής, η Αθηνά έτρεξε στο σπίτι.

○ στάλα, σταλαγματιά

◇ **στάζω** 🎵 στα-γό-να

στάδιο [το] ουσιαστικό (στάδια)

☑ Το στάδιο είναι ένα μεγάλο γήπεδο.

✓ - Σε ποιο στάδιο βρίσκεται η Αθηνά στη ζωγραφική; ρώτησε η κυρία Μαργαρίτα τη θεία Κατερίνα.

στάδιο-----στάζω--

- Σε καλό **στάδιο**, απάντησε εκείνη. Έχει μάθει να σχεδιάζει και να συνδυάζει τα χρώματα.

○ φάση 🎵 στά-δι-ο

στάζω ρήμα (έσταξα, θα στάξω)

☑ Όταν ένα υγρό **στάζει**, χύνεται σταγόνα σταγόνα.

✍ Τα μάτια της Αθηνάς **έσταζαν** δάκρυα, όταν σκεφτόταν τη Ροζαλία. ○ σταλάζω ✓ Λέμε ότι το στόμα σου **στάζει** μέλι, όταν μιλάς όμορφα και γλυκά για κάποιον. Όταν σ' αγαπούν και σε φροντίζουν πολύ, λέμε ότι σ'έχουν **μη στάξει** και **μη βρέξει**.

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

-στάζω-----σταθμός

◇ **σταγόνα, στάξιμο** 🎵 **στά-ζω**

σταθερός, σταθερή, σταθερό
επίθετο (σταθεροί, σταθερές,
σταθερά)

☑ «Ο καιρός θα μείνει σταθερός
και τις άλλες μέρες» είπε ο θείος
Τάκης. Θα μείνει ο ίδιος, δε
θ' αλλάξει καθόλου.

○ αμετακίνητος, αμετάβλητος

● ασταθής ✓ «Κώστα, κράτα τη
σκάλα σταθερή για ν' ανέβω στο
πατάρι» είπε η Αθηνά. «Να μην
κουνιέται καθόλου, έτσι»;

🎵 **στα-θε-ρός**

σταθμός [ο] ουσιαστικό
(σταθμοί)

☑ Ο σταθμός είναι ο κλειστός χώρος όπου φτάνουν ή απ' όπου φεύγουν τα τρένα και τα λεωφορεία. Σταθμό λέμε και τον χώρο όπου σταματά για λίγο το μετρό για να κατεβάσει ή να πάρει επιβάτες.

✓ Η κυρία Μαργαρίτα ακούει παλιά ελληνικά τραγούδια στον αγαπημένο της ραδιοφωνικό σταθμό.

✓ Η θεία Κατερίνα σκέφτεται ν' αφήνει το μωρό της στον παιδικό σταθμό, μόλις μεγαλώσει αρκετά για να μπορεί να δουλεύει. 🎵 σταθ-μός

στάλα [η] ουσιαστικό (στάλες)

στάλα-----σταλιά

☑ Ο Κώστας είδε από το παράθυρο τις πρώτες στάλες της βροχής που άρχισαν να πέφτουν.

○ σταγόνα

✓ «Ρίξε μία στάλα λάδι στη σαλάτα, Αθηνά!» είπε ο κύριος Γιάννης. Λιγάκι λάδι.

○ σταλαγματιά, σταλιά

✓ Δεν έχει στάλα λάδι η σαλάτα! Δεν έχει καθόλου.

◇ **σταλαγματιά, σταλιά, σταλά-ζω** 🎵 **στά-λα**

σταλαγματιά [η] ουσιαστικό
(σταλαγματιές) → **στάλα**

σταλιά [η] ουσιαστικό → **στάλα**

σταματώ-----στάμνα--

σταματώ και **σταματάω** ρήμα
(σταμάτησα, θα σταματήσω)

☑ Η Αθηνά σταμάτησε να διαβάζει κι άρχισε να ψάχνει τη Ροζαλία. Δε συνέχισε το διάβασμα. ✓ Ο κύριος Μιχάλης ήταν θυμωμένος. Το αυτοκίνητό του χάλασε και σταμάτησε στη μέση του δρόμου. Δεν προχώ-ρούσε πια. Λίγο αργότερα το έφτιαξε και πήγε να φύγει αλλά τον σταμάτησε ένας τροχονό-μος. ○ παύω ● συνεχίζω

◇ **σταμάτημα** 🎵 στα-μα-τώ

στάμνα [η] ουσιαστικό
(στάμνες)

☑ Τα παλιά χρόνια

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α-σάμνα-----σταρ

κουβαλούσαν νερό
μ' ένα πήλινο δοχείο, τη
σάμνα. ○ σταμνί
♪ στά-μνα

σάνη [η] ουσιαστικό (σάνες)

☑ Η σάνη είναι ένα μέρος με
φράχτη γύρω του για να μένουν
τα πρόβατα τη νύχτα. ○ μαντρί
♪ στά-νη

σταρ [ο], [η] ουσιαστικό

☑ Σταρ λέμε τον διάσημο
καλλιτέχνη της τηλεόρασης, του
κινηματογράφου και της
μουσικής.

○ αστέρας, αστέρι ♪ σταρ-
Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε

σταρ-----στάση--

στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

στάρι [το] ουσιαστικό (στάρια)
→ σιτάρι

στάση [η] ουσιαστικό (στάσεις)

☑ Όταν το λεωφορείο κάνει στάση, σταματάει για να κατέβει ο κόσμος. Στάση λέμε και το μέρος όπου σταματά για λίγο το λεωφορείο, το τρένο και το μετρό.

✓ «Όταν λέμε τον εθνικό ύμνο, πρέπει να είμαστε σε όρθια στάση!» είπε ο θείος Τάκης στην Αθηνά. Να στεκόμαστε όρθιοι.

◇ Η κατάσταση με τη Ροζαλία

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

-στάση-----σταυρόλεξο

είναι **στάσιμη**: δεν έχει βρεθεί ακόμη. Είναι ίδια, δεν άλλαξε.

♪ **στά-ση**

στάσιμος, στάσιμη, στάσιμο
επίθετο (στάσιμοι, στάσιμες,
στάσιμα) → **στάση**

σταυροδρόμι [το] ουσιαστικό
(σταυροδρόμια)

☑ Στο **σταυροδρόμι**
συναντιούνται δύο ή
περισσότεροι δρόμοι.

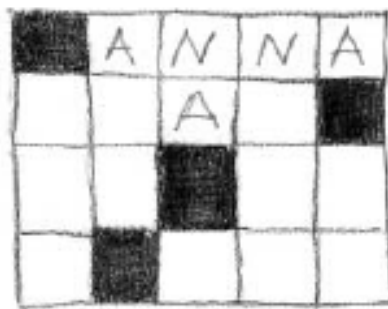
○ διασταύρωση

◇ **σταυρός** ♪ **σταυ-ρο-δρό-μι**

σταυρόλεξο [το] ουσιαστικό
(σταυρόλεξα)

σταυρόλεξο-----σταυρός-

☑ Το σταυρόλεξο είναι ένα παιχνίδι όπου ψάχνεις να βρεις λέξεις απαντώντας σε ερωτήσεις. Τις απαντήσεις τις γράφεις σε οριζόντια και κάθετα τετράγωνα.

♦ σταυρός 🎵 σταυ-ρό-λε-ξο

σταυρός [ο] ουσιαστικό (σταυροί)

☑ Ο σταυρός είναι το ιερό σύμβολο των Χριστιανών. ✍ Ο Χριστός πέθανε πάνω στον σταυρό.

✓ Σταυρό λέμε και καθετί που έχει σχήμα σταυρού. ✍ Η θεία

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

-σταυρός-----σταφίδα

Κατερίνα φόρεσε στο μωρό της έναν χρυσό σταυρό. Ένα κόσμημα σε σχήμα σταυρού. Η κυρία Μαργαρίτα σημειώνει κάθε βδομάδα στην εφημερίδα μ' έναν σταυρό τα έργα που θέλει να δει. Βάζει με το στιλό της ένα σημάδι που μοιάζει με σταυρό δίπλα στα έργα. Ο Χριστός σταυρώθηκε στον σταυρό. **σταυροδρόμι** σταυ-ρός

σταυρώνω, σταυρώνομαι ρήμα
(σταύρωσα, θα σταυρώσω) →
σταυρός

σταφίδα [η] ουσιαστικό
(σταφίδες)

σταφίδα-----στάχτη--

☑ Η σταφίδα είναι ρώγα από σταφύλι που την έχουμε ξεράνει. 🎵 στα-φί-δα

σταφύλι [το] ουσιαστικό
(σταφύλια)

☑ Το σταφύλι είναι το πράσινο, κίτρινο ή μοβ φρούτο που μεγαλώνει πάνω σε τσαμπιά. Είναι ο καρπός του αμπελιού. Από το σταφύλι βγαίνει το κρασί. 🎵 στα-φύ-λι
Δες τσαμπί, αμπέλι

στάχτη [η] ουσιαστικό
(στάχτες)

☑ Η στάχτη είναι η γκρίζα σκόνη που απομένει από

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α-στάχτη-----στεγνός

καμένα ξύλα ή από κάρβουνα.

◇ Στο σταχτοδοχείο ρίχνει κανείς τη στάχτη από το τσιγάρο του. 🎵 στά-χτη

σταχτοδοχείο [το] ουσιαστικό (σταχτοδοχεία) → στάχτη

στέγη [η] ουσιαστικό (στέγες)

☑ Η στέγη είναι το πλαγιαστό σκέπασμα που έχουν στην κορυφή τους τα σπίτια. Πάνω στη στέγη βάζουμε κεραμίδια.

○ σκεπή 🎵 στέ-γη Δες κεραμίδι

στεγνός, στεγνή, στεγνό
επίθετο (στεγνοί, στεγνές, στεγνά)

στεγνός-----στέκα---

☑ Όταν κάτι είναι **στεγνό**, δεν έχει υγρασία ή νερό επάνω του.
✍ «Πήγαινε γρήγορα και φόρεσε **στεγνά ρούχα**» είπε η κυρία Μαργαρίτα στην Αθηνά που ήρθε μούσκεμα από τη βροχή.
● υγρός, βρεγμένος ◇ «**Κι άφησε τα ρούχα σου στο καλοριφέρ για να στεγνώσουν**» συνέχισε. 🎵 **στε-γνός**

στεγνώνω ρήμα (στέγνωσα, θα στεγνώσω) → στεγνός

στέκα [η] ουσιαστικό (στέκες)
☑ Η **στέκα** είναι το μακρύ ραβδί που χρησιμοποιούμε για να παίξουμε μπιλιάρδο. Μ' αυτό

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α β γ δ ε ζ η θ ι κ λ μ ν ξ ο π ρ σ τ υ φ χ ψ ω

στέκα-----στέκομαι

χτυπάμε τη μπάλα.

✓ **Στέκα** λέμε και το κοκαλάκι που φοράμε για να συγκρατούμε τα μαλλιά μας.

✓ Λέμε πως κάποιος είναι **στέκα**, όταν είναι πολύ αδύνατος. 🎵 στέ-κα

στέκομαι ρήμα (στάθηκα, θα σταθώ)

☑ «Μη στέκεσαι στιγμή! Τρέξε να προλάβουμε το σχολικό, γιατί έχουμε αργήσει» φώναξε η Αθηνά στον Κώστα. Μη σταματάς, συνέχισε να προχωράς!

✓ Όταν **στέκεσαι**, είσαι όρθιος.

✍ **Η θεία Κατερίνα και ο θείος Σταμάτης στάθηκαν πολλή ώρα**

στην ουρά για να μπούνε στο
σινεμά.

✓ Η θεία του κυρίου Μιχάλη του
έχει σταθεί πολλές φορές στη
ζωή του. Τον έχει βοηθήσει.

♪ στέ-κο-μαι

στέλνω ρήμα (έστειλα, θα
στείλω)

☑ Όταν στέλνεις ένα γράμμα σε
κάποιον, το δίνεις στο
ταχυδρομείο για να πάει εκεί
που θέλεις. ○ ταχυδρομώ

✓ Ο Κώστας έστειλε την μπάλα
στα δίχτυα της αντίπαλης
ομάδας. ✓ Η κυρία Μαργαρίτα
έστειλε τον Κώστα στο
σουπερμάρκετ να πάρει

-στέλνω-----στεναχωρώ

μακαρόνια. Του είπε να πάει
εκεί. **αποστολέας** στέλ-νω

στέμμα [το] ουσιαστικό
(στέμματα)

 Το στέμμα είναι το κόσμημα
που φορούν στο κεφάλι τους οι
βασιλιάδες και οι βασίλισσες.
 στέμ-μα 'τα παραμύθια'

στεναχώρια [η] ουσιαστικό
(στεναχώριες)→ στεναχωρώ

στεναχωρώ, στεναχωριέμαι
ρήμα (στεναχώρησα, θα
στεναχωρήσω)

 Όταν στεναχωρείς κάποιον,
τον κάνεις να λυπάται. Όταν

στεναχωρώ-----στεναχωρώ-

στεναχωριέσαι για κάτι,
λυπάσαι. ✍ Ο Κώστας
στεναχωριέται που χτύπησε το
πόδι του και δεν μπορεί να παίξει
ποδόσφαιρο. Το χτύπημα τον
στεναχωρεί. ○ θλίβω, λυπώ
● ευχαριστώ ◇ Η Αθηνά νιώθει
στεναχώρια χωρίς τη Ροζαλία.
🎵 στε-να-χω-ρώ

Αν θέλεις να μάθεις τι έγινε με
τη Ροζαλία που χάθηκε, ψάξε
μέσα στο λεξικό τις λέξεις
αναστατώνω, ανησυχώ,
εξαφανίζομαι, βρίσκω,
καταφεύγω, κουλουριάζω,
κουνώ, χαίρομαι, χοροπηδώ

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

---ΣΤΕΝΕΥΩ-----ΣΤΕΝΟΣ

ΣΤΕΝΕΥΩ ρήμα (στένεψα, θα στενέψω) → στενός

στενοκέφαλος, στενοκέφαλη, στενοκέφαλο επίθετο
(στενοκέφαλοι, στενοκέφαλες, στενοκέφαλα) → στενός

στενός, στενή, στενό επίθετο
(στενοί, στενές, στενά)

☑ Όταν κάτι είναι **στενό**, έχει μικρό πλάτος. Το δρομάκι που οδηγεί στο σπίτι του θείου Αλέκου είναι πολύ **στενό**: μόνο άλογα μπορούν να περάσουν αλλά όχι αυτοκίνητα. ● **φαρδύς, πλατύς**

✓ Ένας **στενός** συγγενής είναι

στενός-----στερεός--

ένας κοντινός συγγενής σου.

◊ Όταν κάτι στενεύει, γίνεται στενό. Όταν φοράς κάτι πολύ στενό, σε στενεύει. Ένας στενοκέφαλος άνθρωπος δε σκέφτεται πολύ έξυπνα ούτε ακούει τη γνώμη των άλλων.

○ στενόμακρος 🎵 στε-νός

στενοχωρώ, στενοχωριέμαι
ρήμα (στενοχώρησα, θα στενοχωρήσω) → στεναχωρώ

στερεός, στερεή, στερεό
επίθετο (στερεοί, στερεές, στερεά)

☑ Όταν κάτι είναι στερεό, δεν είναι ούτε υγρό, όπως το νερό

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

στερεός-----στεριά

ούτε αέριο, όπως ο αέρας. Η γη, το χαρτί και το ξύλο είναι στερεά. Μπορούμε να τα πιάσουμε κι έχουν σχήμα.

◇ **στεριά** 🎵 στε-ρε-ός

στερεοφωνικό [το] ουσιαστικό (στερεοφωνικά)

☑ Το στερεοφωνικό είναι μία ηλεκτρική συσκευή που παίζει και γράφει μουσική. ○ στέρεο
🎵 στε-ρε-ο-φω-νι-κό

στερεώνω, στερεώνομαι ρήμα (στερέωσα, θα στερεώσω) → στερεός

στεριά [η] ουσιαστικό (στεριές)

στεριά-----στερώ--

☑ Η στεριά είναι το κομμάτι της γης που δεν καλύπτεται από νερό. ○ γη ● θάλασσα

🎵 στε-ριά

στερώ, στερούμαι ρήμα
(στέρησα, θα στερήσω)

☑ Όταν σου στερώ κάτι, σου παίρνω μακριά κάτι που σου ανήκει και που το έχεις ανάγκη.

✍ Οι κλέφτες στέρησαν από τον κύριο Δημήτρη τα χρήματα αυτής της βδομάδας.

✓ Όταν στερείσαι κάτι, δεν το έχεις. ✍ Ο μπαμπάς του Ίγκλι δε θέλει να στερηθούν τα παιδιά του τίποτα, γι' αυτό δουλεύει πάρα πολύ. ◇ στέρηση 🎵 στε-ρώ

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

στεφάνι-----στεφανώνω

στεφάνι [το] ουσιαστικό
(στεφάνια)

☑ Το στεφάνι είναι λουλούδια
και κλαδιά πλεγμένα
σε σχήμα κύκλου.

✓ Λέμε ότι βάζει
κάποιος στεφάνι, όταν
παντρεύεται. ◇ Τους
Ολυμπιονίκες τους στεφάνωσαν
με στεφάνι ελιάς στους
Ολυμπιακούς Αγώνες της
Αθήνας το 2004. 🎵 στε-φά-νι

στεφανώνω, στεφανώνομαι
ρήμα (στεφάνωσα, θα
στεφανώσω) → στεφάνι

στηθοσκόπιο-----**στήλη**---

στηθοσκόπιο [το] ουσιαστικό
(στηθοσκόπια)→ στήθος

στήθος [το] ουσιαστικό (στήθη
και στήθια)

☑ Το στήθος είναι το μπροστινό
και πάνω μέρος του σώματος,
ανάμεσα στο λαιμό και τη μέση.
Οι μαμάδες ταΐζουν τα μωρά
τους με γάλα από το στήθος
τους. ○ στέρνο, βυζί ◇ ○
παιδίατρος εξετάζει το στήθος
σου με το στηθοσκόπιο για να
δει αν είσαι κρυωμένος.

🎵 στή-θος ✍ 'το σώμα μας'

στήλη [η] ουσιαστικό (στήλες)

☑ Η στήλη είναι μία στενόμα-

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

-στήλη-----στήνω

κρη πλάκα από πέτρα, στημένη όρθια σε δημόσιο χώρο.

✓ Η κυρία Μαργαρίτα έβαλε τα βιβλία της σε μία **στήλη** για να καθαρίσει τη βιβλιοθήκη. Τα έβαλε σ' έναν σωρό που έμοιαζε με **στήλη**.

✓ Η κυρία Μαργαρίτα γράφει συχνά στη λογοτεχνική **στήλη** της εφημερίδας. Στη σελίδα της εφημερίδας που μιλάει για λογοτεχνία. 🎵 **στή-λη**

στήνω, στήνομαι ρήμα (έστησα, θα στήσω)

☑ Όταν **στήνεις** κάτι, το βάζεις να στέκεται όρθιο. ✍ **Ο θεός Αλέκος έστησε τη σκάλα κάτω**

από το δέντρο. Ήθελε να μαζέψει ελιές.

- ✓ Όταν στήνεις μία σκηνή, τη φτιάχνεις για να μπεις μέσα.
- ✓ «Δε μου αρέσει καθόλου να με στήνουν στα ραντεβού!» είπε η θεία Κατερίνα στον θείο Σταμάτη που είχε αργήσει.
- ✓ Όταν στήνεις αυτή, κρυφακούς. Όταν στήνεις έναν καβγά, τον αρχίζεις. 🎵 στή-νω

στηρίζω, στηρίζομαι ρήμα
(στήριξα, θα στηρίξω)

- ☑ Όταν στηρίζεις κάποιον, τον κρατάς έτσι ώστε να είναι σταθερός, να μην κουνιέται. 🖋 **Η θεία του κυρίου Μιχάλη έχει ένα**

-στηρίζω-----στιγμή

**μπαστούνι για να στηρίζεται
όταν πονάει το πόδι της.**

✓ Ο κύριος Γιάννης **στήριξε** τον
θείο Αλέκο, όταν πέθανε η
γυναίκα του. **♦ Η θεία του**
κυρίου Μιχάλη έχει για
στήριγμα το μπαστούνι της.
υποστηρίζω 🎵 **στη-ρί-ζω**

στίβος [ο] ουσιαστικό

☑️ Ο **στίβος** είναι το μέρος του
σταδίου όπου γίνονται τα
αθλήματα. ✓ **Στίβο** λέμε και
τ' αθλήματα που γίνονται στον
στίβο όπως το τρέξιμο.

🎵 **στί-βος** ✍️ **‘τα αθλήματα’**

στιγμή [η] ουσιαστικό (στιγμές)

στιγμή-----στιλό---

☑ Η **στιγμή** είναι ένα πολύ μικρό χρονικό διάστημα.

✍ «Στάσου μία **στιγμή** να πάρω την τσάντα μου και φεύγουμε!»
είπε η Αθηνά στην Αλίκη.

○ ώρα, καιρός 🎵 στιγ-μή

στιλ [το] ουσιαστικό

☑ Ο θεός Τάκης ντύνεται με πολύ μοντέρνο **στιλ**. Έχει μοντέρνο τρόπο ντυσίματος. 🎵 **στιλ**

- Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

στιλό [το] ουσιαστικό

☑ Το **στιλό** έχει μέσα του μελάνι για να γράφεις στο χαρτί.

🎵 **στι-λό**

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

-στιλό-----στοά

- Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.- Λέμε και ο στιλός.

Μία κασετίνα με
στιλό.

στιφάδο [το] ουσιαστικό

☑ Το **στιφάδο** είναι φαγητό που μαγειρεύεται με κρέας και κρεμμύδια. 🎵 στι-φά-δο

στοά [η] ουσιαστικό (στοές)

☑ Η **στοά** είναι ένα πέραςμα με στέγη. Συνήθως στις δύο πλευρές του υπάρχουν μαγαζιά. 🎵 στο-ά

στοιχειό [το] ουσιαστικό
(στοιχειά)

✓ Το **στοιχειό** είναι ένα φάντασμα, ένα ξωτικό όπως οι νεράιδες. ◇ Στα παραμύθια όταν ένα φάντασμα μένει σ' ένα σπίτι και τριγυρνά μέσα στα δωμάτιά του φοβίζοντας τον κόσμο, το **στοιχειώνει**. Το σπίτι είναι **στοιχειωμένο**. 🎵 **στοι-χειό**

στοιχείο [το] ουσιαστικό
(στοιχεία)

✓ Ένα από τα **στοιχεία** που οδήγησε την αστυνομία στη σύλληψη των κλεφτών ήταν η περιγραφή του κυρίου Δημήτρη. Ένα από τα πράγματα που

-στοιχείο-----στοίχημα

βοήθησαν. στοι-χεί-ο

στοιχειώνω ρήμα (στοίχειωσα, θα στοιχειώσω)→ στοιχείο

στοίχημα [το] ουσιαστικό
(στοιχήματα)

 Ο Κώστας έβαλε **στοίχημα** με τον Νίκο για το αποτέλεσμα του αγώνα ποδοσφαίρου. Ο Κώστας είπε πως θα νικήσουν, ενώ ο Νίκος πως δε θα νικήσουν.

Όποιος κερδίσει το **στοίχημα** θα πληρώσει στον άλλον ένα ευρώ.

 Ο Κώστας και ο Νίκος **στοιχημάτισαν** για το αποτέλεσμα του αγώνα. στοί-χη-μα

στοιχηματίζω-----στολή--

στοιχηματίζω ρήμα
(στοιχημάτισα, θα
στοιχηματίσω) → στοίχημα

στοιχίζω ρήμα (στοίχισα, θα
στοιχίσω)

☑ «Πόσο στοίχισε αυτή η
μπλούζα;» ρώτησε η κυρία
Μαργαρίτα. Πόσο την αγόρασες;

○ κοστίζω

✓ Αν ήξερες πόσο του στοιχίζει
του θείου Αλέκου η απουσία της
γυναίκας του! Πόσο τον στενα-
χωρεί 🎵 στοι-χί-ζω

στολή [η] ουσιαστικό (στολές)

☑ Όταν οι αστυνομικοί
δουλεύουν, φορούν στολή.

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

-στολή-----στολίδι

Φορούν όλοι τα ίδια ρούχα.

✓ Στολή είναι και η φορεσιά που φοράς τις Αποκριές για να μασκαρευτείς. 🎵 στο-λή
✍️ ‘στο νοσοκομείο’, ‘η πόλη’

στολίδι [το] ουσιαστικό
(στολίδια)

☑️ Η κυρία Μαργαρίτα έβαλε στο δέντρο ασημένια και χρυσά χριστουγεννιάτικα στολίδια. Το γέμισε με μπάλες και αγγελάκια. Ήθελε να δείχνει όμορφο. ✓ Στη θεία Κατερίνα δεν αρέσουν καθόλου τα πολλά

-Ποιοι άλλοι φορούν στολή;

στολίδι-----στόμα--

στολίδια. Τα πολλά κοσμήματα
◇ Η κυρία Μαργαρίτα **στόλισε** το
χριστουγεννιάτικο δέντρο.

🎵 στο-λί-δι

στολίζω, στολίζομαι ρήμα
(στόλισα, θα στολίσω)
→ στολίδι

στόλος [ο] ουσιαστικό (στόλοι)
☑ Στόλο λέμε όλα τα εμπορικά ή
πολεμικά πλοία μίας χώρας.
🎵 στό-λος

στόμα [το] ουσιαστικό
(στόματα)
☑ Το στόμα σου είναι το
άνοιγμα που υπάρχει στο κάτω

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

-στόμα-----στομάχι

μέρος του προσώπου σου.

Όταν είναι κλειστό, φαίνονται μόνο τα χείλη. Με το στόμα τρώμε, αναπνέουμε και μιλάμε.

✓ Ο κύριος Γιάννης έφτασε στο γραφείο του με την ψυχή στο στόμα. Την τελευταία στιγμή.

✓ Από στόμα σε στόμα μαθεύτηκε ότι κάποιοι είδαν τη Ροζαλία να περπατάει αδυνατισμένη. Από τον ένα στον άλλο.

🎵 στό-μα 🖋️ 'το σώμα μας'

στομάχι [το] ουσιαστικό
(στομάχια)

☑️ Το στομάχι σου είναι το όργανο του σώματός σου που χωνεύει το φαγητό. ✓ Όταν δε

στομάχι-----στοπ--

συμπαθείς κάποιον λέμε ότι σου
κάθεται στο **στομάχι**. 🎵 στο-μά-χι

στόμιο [το] ουσιαστικό (στόμια)
☑ Το στόμιο του μπουκαλιού εί-
ναι το άνοιγμά του. 🎵 στό-μι-ο

στοπ [το] ουσιαστικό
☑ Το στοπ είναι το σήμα που
απαγορεύει στ' αυτοκίνητα να
προχωρήσουν στον δρόμο.
✓ (σαν επιφώνημα) «Στοπ! Μην
ανάβεις τσιγάρο, θείε, εδώ απα-
γορεύεται το κάπνισμα!» είπε η
Αθηνά. Σταμάτα αυτό που κά-
νεις. 🎵 στοπ - Ξένη λέξη. Δεν
αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε
στον πληθυντικό αριθμό.

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

-στούντιο-----στόχος

στούντιο [το] ουσιαστικό

☑ **ΣΤΟΥΝΤΙΟ** λέμε το μέρος όπου γυρίζονται ταινίες και γίνονται εκπομπές για την τηλεόραση και το ραδιόφωνο.

✓ **ΣΤΟΥΝΤΙΟ** λέμε και τον χώρο όπου δουλεύει ένας καλλιτέχνης. ○ ατελιέ 🎵 στού-ντι-ο

στόχος [ο] ουσιαστικό (στόχοι)

☑ **Ο στόχος** σου είναι κάτι που το θέλεις πολύ και προσπαθείς να το πετύχεις. ✍ **Ο στόχος**

του Κώστα είναι να γίνει ένας πολύ καλός ποδοσφαιριστής.

○ σκοπός

✓ **Ο κυνηγός έβαλε στόχο τον λαγό.** Τον σημάδευε για να τον

στόχος-----στραβοπατώ-

σκοτώσει. ○ σημάδι 🎵 στό-χος

στραβολαιμιάζω ρήμα
(στραβολαιμίασα, θα
στραβολαιμιάσω) → στραβός

στραβόξυλο [το] ουσιαστικό
(στραβόξυλα)

☑️ Λέμε ότι κάποιος είναι
στραβόξυλο, όταν είναι
ανάποδος και κακός.

○ ιδιότροπος 🎵 στρα-βό-ξυ-λο

στραβοπατώ ρήμα
(στραβοπάτησα, θα
στραβοπατήσω) → στραβός

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

στραβός, στραβή, στραβό

επίθετο (στραβοί, στραβές, στραβά)

☑ Όταν κάποιος τραβάει στραβές γραμμές με το μολύβι του, τραβάει γραμμές που δεν είναι ίσιες αλλά λοξές.

✓ «Μα, καλά, δε βλέπεις μπροστά σου; Στραβός είσαι;» φώναξε ο Νίκος στην Αθηνά που έπεσε κατά λάθος πάνω του.

○ τυφλός

✓ Ο κύριος Μιχάλης είναι στραβός ώρες ώρες. Είναι ιδιότροπος.

✓ Λέμε ότι κάποιος κάνει τα στραβά μάτια, όταν κάνει πως δεν καταλαβαίνει.

στραβός-----στραγάλι--

◇ Όταν στραβολαιμιάζεις, στρίβεις τον λαιμό σου απότομα και πιάνεσαι. Η Αθηνά στραβώθηκε από τα φώτα του αυτοκινήτου και δεν έβλεπε. Έτσι στραβοπάτησε κι έπεσε πάνω στον Νίκο. **στραβωμάρα** 🎵 **στρα-βός**

στραβώνω, στραβώνομαι ρήμα
(στράβωσα, θα στραβώσω) →
στραβός

στραγάλι [το] ουσιαστικό
(στραγάλια)

☑ Τα **στραγάλια** είναι ξερά ρεβίθια που τα ψήνουμε και τ' αλατίζουμε. Τα **στραγάλια** είναι ξηροί καρποί, όπως και τ' αμύγδαλα

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

στραγάλι-----στραγγίζω

και τα φιστίκια. 🎵 στρα-γά-λι

στραγγαλίζω ρήμα
(στραγγάλισα, θα
στραγγαλίσω)

☑ «Θα σε στραγγαλίσω, αν σε
πιάσω! Μην τολμήσεις να ξανα-
πειράξεις τον σκύλο μου!» φώνα-
ξε ο κύριος Μιχάλης στον Κώστα.
○ πνίγω 🎵 στραγ-γα-λί-ζω

στραγγίζω ρήμα
(στράγγισα/στράγγιξα, θα
στραγγίσω/θα στραγγίξω)

☑ Η κυρία Μαργαρίτα έβρασε τα
μακαρόνια και μετά τα
στράγγισε στο σουρωτήρι για να
φύγει όλο το νερό τους.

στραγγίζω-----στραμπουλώ-

○ σουρώνω

✓ Το πλυντήριο της θείας Έλλης είναι παλιό. Δε **στραγγίζει** τα ρούχα ούτε και τα στεγνώνει. Δε χύνει τα νερά τους. ○ στύβω

◇ **στραγγιστήρι**

○ σουρωτήρι 🎵 στραγ-γί-ζω

στραμπουλώ και

στραμπουλάω, στραμπουλίζω

ρήμα (στραμπούληξα και στραμπούλισα, θα στραμπουλήξω και θα στραμπουλίσω)

☑ Ο Κώστας γλίστρησε στα νερά και **στραμπούληξε** τον αστράγαλό του. Τον κούνησε απότομα από τη θέση του.

◇ **Μετά το στραμπούληγμα το**

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α β γ δ ε ζ η θ ι κ λ μ ν ξ ο π ρ σ τ υ φ χ ψ ω
-στραμπουλώ-----στρατός

πόδι του πρήστηκε και μελάνιασε.

♪ στρα-μπου-λώ

στρατηγός [ο] ουσιαστικό
(στρατηγοί) → στρατός

στρατιώτης [ο], **στρατιωτίνα**
[η] ουσιαστικό (στρατιώτες,
στρατιωτίνες) → στρατός

στρατόπεδο [το] ουσιαστικό
(στρατόπεδα) → στρατός

στρατός [ο] ουσιαστικό
(στρατοί)

☑ Ο στρατός είναι μία ομάδα
ανθρώπων που εκπαιδεύονται

στρατός-----στρέφω-

να πολεμούν και να προστατεύουν τη χώρα τους. ✍ Ο θεός του Νίκου δουλεύει στον **στρατό**. ○ στράτευμα, στρατιά
◇ Είναι **στρατηγός**, δηλαδή αρχηγός των **στρατιωτών**. Όλοι οι στρατιώτες μένουν σ' ένα **στρατόπεδο**. 🎵 στρα-τός

στρέφω, στρέφομαι ρήμα (έστρεψα, θα στρέψω)
☑ Όταν στρέφεις το κεφάλι σου, το γυρίζεις προς άλλη κατεύθυνση. ○ στρίβω
✓ Η Σελήνη στρέφεται γύρω από τη Γη. Κινείται γύρω της, περιστρέφεται. ◇ «Παρακάτω στον δρόμο έχει μία επικίνδυνη

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

στρέφω-----στρίβω

στροφή!» είπε ο κύριος Γιάννης στην κυρία Μαργαρίτα. Όταν ένα ποίημα έχει δύο **στροφές**, χωρίζεται σε δύο κομμάτια, μεγαλύτερα από έναν στίχο.

🎵 **στρέ-φω**

στρίβω ρήμα (έστριψα, θα στρίψω)

☑ «Στο επόμενο στενό, **στρίψε δεξιά**» είπε ο κύριος Γιάννης στην κυρία Μαργαρίτα. Άλλαξε κατεύθυνση προς τα δεξιά.

✓ Ο Κώστας **έστριψε** το σώμα του αριστερά για να αποφύγει το χτύπημα της μπάλας που ερχόταν κατά πάνω του.

✓ «Του **έστριψε** η βίδα του

στρίβω-----στριγκλίζω--

κυρίου Μιχάλη κι ουρλιάζει έτσι;»
ρώτησε φοβισμένη η θεία Έλλη.
Τρελάθηκε; ♦ Η κυρία Μαργαρίτα φτιάχνει μία ωραία στριφτή πίτα. στρίψιμο ♪ στρί-βω

στρίγκλα [η] ουσιαστικό
(στρίγκλες)

☑ «Η Αλίκη είναι στρίγκλα!»
φώναξε η Αθηνά στην Ελένη. «Δε
μου δίνει το κοκαλάκι της να το
φορέσω». Είναι πολύ κακιά.
♪ στρί-γκλα

στριγκλίζω ρήμα (στρίγκλιστα,
θα στριγκλίσω)

☑ Όταν κάποιος ή κάτι
στριγκλίζει, βγάζει έναν δυνατό

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

-στριγκλίζω-----στριμώχνω

και ανατριχιαστικό ήχο.

○ τσιρίζω στρι-γκλί-ζω

στριμμένος, στριμμένη,
στριμμένο επίθετο (στριμμένοι,
στριμμένες, στριμμένα)

☑ Ο κύριος Μιχάλης είναι λίγο
στριμμένος. Λίγο ιδιότροπος
και ανάποδος. στριμ-μέ-νος

στριμώχνω, στριμώχνομαι
ρήμα (στρίμωξα, θα στριμώξω)

☑ Ο κύριος Γιάννης στρίμωξε τα
ρούχα στη βαλίτσα και όταν τα
έβγαλε ήταν πολύ τσαλακωμένα.
Έβαλε πιο πολλά ρούχα
απ' όσα χωρούσε η βαλίτσα.

◇ **στρίμωγμα, στριμωχτά**

στριμῶχνω-----στροβιλίζω-

 στρι-μῶ-χνω

στριφογυρίζω ρήμα
(στριφογύρισα, θα
στριφογυρίσω)

 Ο Νίκος δεν μπορούσε να
κοιμηθεί και **στριφογύριζε** στο
κρεβάτι του. Γύριζε ανήσυχα
πότε από τη μία και πότε από
την άλλη μεριά. **στριφογυρι-
στός** **στρι-φο-γυ-ρί-ζω**

στριφτός, στριφτή, στριφτό
επίθετο (στριφτοί, στριφτές,
στριφτά) → **στρίβω**

στροβιλίζω, στροβιλίζομαι
ρήμα

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

στροβιλίζω-----στρογγυλός

(στροβίλισα, θα στροβιλίσω)

☑ Ο κύριος Γιάννης και η κυρία Μαργαρίτα στροβιλίζονται στον ρυθμό του χορού. Κινούνται κυκλικά χορεύοντας και κάνουν στροφές γύρω από τον εαυτό τους. 🎵 στρο-βι-λί-ζω

στρογγυλεύω ρήμα

(στρογγύλεψα, θα στρογγυλέψω) → στρογγυλός

στρογγυλός, στρογγυλή,

στρογγυλό επίθετο

(στρογγυλοί, στρογγυλές, στρογγυλά)

☑ Όταν κάτι είναι στρογγυλό, έχει το σχήμα του κύκλου ή της

στρογγυλός-----στρουμπουλός-

μπάλας. ✏ Η κυρία Μαργαρίτα αγόρασε ένα στρογγυλό τραπέζι. ♦ Όταν κάτι στρογγυλεύει, γίνεται στρογγυλό. στρογγυλοκάθομαι 🎵 στρογ-γυ-λός - Λέμε και στρόγγυλος.

στρουθοκάμηλος [η]
ουσιαστικό (στρουθοκάμηλοι)
☑ Η στρουθοκάμηλος είναι ένα πουλί της Αφρικής με μακρύ λαιμό και ψηλά πόδια. Τρέχει γρήγορα αλλά δεν μπορεί να πετάξει. 🎵 στρου-θο-κά-μη-λος

στρουμπουλός, στρουμπουλή,
στρουμπουλό επίθετο

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α-στρουμπουλός-----στρώμα

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

(στρουμπουλοί,
στρουμπουλές, στρουμπουλά)

☑ Όταν κάποιος είναι
στρουμπουλός, είναι παχουλός.
🎵 στρου-μπου-λός

στροφή [η] ουσιαστικό
(στροφές) → στρέφω

στρώμα [το] ουσιαστικό
(στρώματα)

☑ Το στρώμα είναι ένας
μαλακός σάκος, γεμισμένος με
μαλλί, βαμβάκι ή άλλα υλικά. Το
βάζουμε πάνω στο κρεβάτι ή
στο πάτωμα και το
χρησιμοποιούμε για να
ξαπλώνουμε ή να κοιμόμαστε.

✓ Ένα παχύ στρώμα χιονιού είχε σκεπάσει την αυλή του θείου Αλέκου στο χωριό. ◇ στρώνω

♪ στρώ-μα

στρώνω, στρώνομαι ρήμα
(έστρωσα, θα στρώσω)

☑ Όταν στρώνεις το κρεβάτι, απλώνεις πάνω του το σεντόνι ή την κουβέρτα.

✓ Όταν τα μαλλιά σου δε στρώνουν, δε γίνονται όπως τα θέλεις.

✓ Στην αρχή η Αλίκη δεν έτρεχε γρήγορα. Μετά όμως έστρωσε κι έγινε η καλύτερη στο τρέξιμο. Βελτιώθηκε.

στρώνω-----στύβω

✓ Η Ροζαλία στρώθηκε στον καναπέ. Καθόταν εκεί για πολλή ώρα.

✓ Η Αθηνά στρώθηκε στη δουλειά και οι ζωγραφιές της έγιναν πολύ καλύτερες από πριν.

◇ στρώμα, στρώσιμο, στρώση

♪ στρώ-νω

στύβω ρήμα (έστυψα, θα στύψω)

☑ Όταν στύβεις ένα πορτοκάλι, το πιέζεις δυνατά για να βγει ο χυμός του.

○ ξεζουμίζω

✓ Η Αθηνά στύβει το μυαλό της για να βρει πού μπορεί να έχει

στύβω-----συγγενείς--

πάει η Ροζαλία. Κουράζει το
μυαλό της προσπαθώντας να
βρει τη λύση. ◇ Με τον
λεμονοστύφτη στύβεις τα
λεμόνια. στύψιμο ♪ στύ-βω

στύλος [ο] ουσιαστικό
(στύλοι)

☑ Ο στύλος της ΔΕΗ στηρίζει
τα καλώδια που από μέσα
τους περνάει το ρεύμα.

○ κολόνα, στήριγμα
♪ στύ-λος

Η Ροζαλία ανέβηκε στον
στύλο.

συγγενείς [οι] ουσιαστικό

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α-συγγενείς-----συγκάτοικος

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

✓ Η θεία Κατερίνα και ο κύριος Γιάννης είναι συγγενείς. Τους δένει μία στενή σχέση. Είναι αδέρφια. Συγγενείς λέμε αυτούς που ανήκουν στην ίδια οικογένεια. ♦ Όταν δύο άνθρωποι είναι συγγενείς, έχουν συγγένεια μεταξύ τους. 🎵 συγ-γε-νείς

συγγραφέας [ο], [η] ουσιαστικό (συγγραφείς)

✓ Ο συγγραφέας είναι κάποιος που γράφει βιβλία.

○ λογοτέχνης ♦ γράφω

🎵 συγ-γρα-φέ-ας

συγκάτοικος [ο], [η] ουσιαστικό (συγκάτοικοι)

συγκάτοικος-----συγκεκριμένος-

☑ Ο **συγκάτοικος** κάποιου είναι αυτός που μένει μαζί του στο ίδιο σπίτι. **♦ κατοικία, κατοικώ**
🎵 συ-γκά-τοι-κος

συγκεκριμένος,
συγκεκριμένη, συγκεκριμένο
επίθετο (συγκεκριμένοι,
συγκεκριμένες, συγκεκριμένα)

☑ «Μπορείτε, σας παρακαλώ, να μου δώσετε **συγκεκριμένες** πληροφορίες για να πάω στον ζωολογικό κήπο;» ρώτησε ο θείος Τάκης τον αστυνομικό. Μπορείτε να μου πείτε πού ακριβώς είναι;
● γενικός 🎵 συ-γκε-κρι-μέ-νος

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α-συγκεντρώνω-----συγκίνηση

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

συγκεντρώνω,

συγκεντρώνομαι ρήμα (συγκέν-
ντρωσα, θα συγκεντρώσω)

☑ Η Ελένη συγκέντρωσε τις
κούκλες της πάνω στο κρεβάτι
για να τις δείξει στην Αθηνά. Τις
μάζεψε εκεί όλες.

✓ «Συγκεντρώσου επιτέλους
στο διάβασμα, Αθηνά!» φώναξε η
κυρία Μαργαρίτα. ◇ **συγκέ-
ντρωση** 🎵 συ-γκε-ντρώ-νω

συγκέντρωση [η] ουσιαστικό
(συγκεντρώσεις)→
συγκεντρώνω

συγκίνηση [η] ουσιαστικό
(συγκινήσεις)→ συγκινώ

συγκινώ-----συγκοινωνία--

συγκινώ, συγκινούμαι ρήμα
(συγκίνησα, θα συγκινήσω)

✓ Όταν συγκινείς κάποιον, τον
κάνεις να χαίρεται ή να λυπάται
πολύ. ✍ Το παραθύθι «Το

κοριτσάκι με τα σπέρτα»

συγκίνησε πολύ την Αθηνά. Η
Αθηνά συγκινήθηκε πολύ. Ένωθε
πολύ συγκινημένη. ◇ Όταν κάτι

ή κάποιος σε συγκινεί, νιώθεις
συγκίνηση. 🎵 συ-γκι-νώ

συγκοινωνία [η] ουσιαστικό
(συγκοινωνίες)

✓ Λέμε ότι ένα μέρος έχει
συγκοινωνία, όταν μπορούμε
να πάμε εκεί με λεωφορείο, με
τρένο ή με άλλα μέσα

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α-συγκοινωνία-----συγκρίνω

μεταφοράς. Συγκοινωνία λέμε συχνά και τα ίδια τα μέσα μεταφοράς και κυρίως το λεωφορείο. «Είναι αργά, δε θα βρεις συγκοινωνία» είπε ο κύριος Γιάννης στον θείο Τάκη.

 συ-γκοι-νω-νί-α

συγκρίνω, συγκρίνομαι ρήμα (σύγκρινα, θα συγκρίνω)

 Όταν συγκρίνεις ανθρώπους ή πράγματα, προσπαθείς να βρεις πόσο μοιάζουν ή πόσο διαφέρουν. Η Αθηνά συγκρίνει την κούκλα της μ' εκείνη της Ελένης. Έχουν ίδια μαλλιά αλλά διαφορετικά ρούχα. Όταν συγκρίνεις δύο ανθρώπους

συγκρίνω-----συγκρούομαι-

κάνεις σύγκριση. 🎵 συ-γκρί-νω

σύγκριση [η] ουσιαστικό
(συγκρίσεις) → συγκρίνω

συγκρότημα [το] ουσιαστικό
(συγκροτήματα)

☑ Το συγκρότημα είναι μία ομάδα μουσικών, χορευτών ή άλλων καλλιτεχνών που δουλεύουν όλοι μαζί. ○ γκρουπ

✓ Ένα ξενοδοχειακό συγκρότημα είναι πολλά κτίρια, χτισμένα το ένα δίπλα στο άλλο που φιλοξενούν τουρίστες και επισκέπτες. 🎵 συ-γκρό-τη-μα

συγκρούομαι ρήμα

-συγκρούομαι-----συγνώμη

(συγκρούστηκα, θα συγκρουστώ)

☑ Όταν δύο αυτοκίνητα συγκρούονται, πέφτει με ορμή το ένα πάνω στο άλλο την ώρα που κινούνται.

☑ Όταν δύο πρόσωπα συγκρούονται, μαλώνουν μεταξύ τους. ♦ Όταν δύο αυτοκίνητα συγκρούονται, γίνεται μία σύγκρουση. 🎵 συ-γκρού-ο-μαι

σύγκρουση [η] ουσιαστικό
(συγκρούσεις)→ συγκρούομαι

συγνώμη [η] ουσιαστικό
(συγνώμες)

☑ «Σας ζητώ συγνώμη!»

συγνώμη-----συγυρίζω-

φώναξε δυνατά η Αθηνά
στην κυρία που πάτησε κατά
λάθος. Με συγχωρείτε!

✓ Λέμε πολλές φορές
«συγνώμη» για να ρωτήσουμε
κάτι ευγενικά. «**Συγνώμη,**
κύριε, πώς θα πάω στον
ζωολογικό κήπο;» ρώτησε ο θείος
Τάκης. συ-γνώ-μη
- **Γράφουμε και συγγνώμη.**

συγυρίζω, συγυρίζομαι ρήμα
(συγύρισα, θα συγυρίσω)

☑ Όταν συγυρίζεις ένα
δωμάτιο, τακτοποιείς τα
πράγματα που βρίσκονται εκεί.

○ συμμαζεύω, νοικοκυρεύω

✓ Λέμε ότι συγυρίζεις κάποιον,

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α -συγυρίζω-----σύγχρονος

όταν τον τιμωρείς. ○ κανονίζω

◇ **συγύρισμα** 🎵 συ-γυ-ρί-ζω

συγχαρητήρια [τα] ουσιαστικό

☑ Λες σε κάποιον «συγχαρητήρια» για να δείξεις τον θαυμασμό σου ή για να τον παινέψεις για μία επιτυχία του. ● συλ-
λυπητήρια 🎵 συ-χα-ρη-τή-ρι-α

σύγχρονος, σύγχρονη,
σύγχρονο επίθετο (σύγχρονοι,
σύγχρονες, σύγχρονα)

☑ Όταν κάποιος ζει στη σημερινή εποχή, είναι σύγχρονος.

○ σημερινός ● αρχαίος

✓ Ο Αχιλλέας και η Ελένη ήταν σύγχρονοι. Έζησαν την ίδια

σύγχρονος-----συζήτηση-

εποχή. Η Αθηνά και η Αλίκη
έφτασαν τρέχοντας **συγχρόνως**
στο τέρμα. Έφτασαν μαζί, την
ίδια στιγμή. ταυτόχρονα
 σύγ-χρο-νος

συγχωρώ, συγχωρούμαι ρήμα
(συγχώρησα και συγχώρεσα,
θα συγχωρήσω και θα
συγχωρέσω)

 Όταν συγχωρείς κάποιον
που σου έκανε κακό, του δίνεις
τη συγνώμη σου χωρίς να τον
τιμωρήσεις και χωρίς να τον
εκδικηθείς. συγ-χω-ρώ

συζήτηση [η] ουσιαστικό
(συζητήσεις) → συζητώ

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

αβγδεζηθικλμνξοπρστυφχψω --συζητώ-----σύζυγος

συζητώ και **συζητάω**,

συζητιέμαι ρήμα

(συζητήσα, θα συζητήσω)

☑ Όταν συζητάς για κάτι με κάποιον άλλο, μιλάτε γι' αυτό και λέει ο καθένας την άποψή του.

✍ Ο κύριος Γιάννης και η κυρία Μαργαρίτα **συζητούσαν** πολλή ώρα για το πού θα πάνε

διακοπές. ○ κουβεντιάζω,

συνομιλώ ◇ Έκαναν μία

συζήτηση. 🎵 συ-ζη-τώ

σύζυγος [ο], [η] ουσιαστικό
(σύζυγοι)

☑ Ο κύριος Γιάννης και η κυρία Μαργαρίτα είναι **σύζυγοι**. Είναι παντρεμένοι, συνδέονται με

σύζυγος-----**συκώτι**-----

γάμο μεταξύ τους. 🎵 σύ-ζυ-γος

σύκο [το] ουσιαστικό (σύκα)

✓ Το σύκο είναι ένα φρούτο που όταν είναι φρέσκο έχει πράσινη ή μελιτζανιά φλούδα και μέσα του είναι κόκκινο με σπόρους. Όταν είναι ξερό, η φλούδα του είναι καφετιά.

✓ Όταν «λες τα σύκα σύκα και τη σκάφη σκάφη», μιλάς καθαρά χωρίς να διστάζεις. ♦ Το δέντρο που κάνει σύκα λέγεται **συκιά**. 🎵 σύ-κο

συκώτι [το] ουσιαστικό (συκώτια)

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

-σुकώτι-----συλλαβή

☒ Το **σुकώτι** είναι το όργανο του σώματός σου που καθαρίζει το αίμα. Βρίσκεται στη δεξιά μεριά της κοιλιάς σου.

✓ Λέμε ότι κάποιος σου πρήζει το **σुकώτι**, όταν σε ταλαιπωρεί πολύ. 🎵 συ-κώ-τι

συλλαβή [η] ουσιαστικό (συλλαβές)

☒ Η συλλαβή είναι μία πολύ μικρή λέξη ή ένα κομμάτι λέξης που το προφέρεις ξεχωριστά.

Για παράδειγμα η λέξη για είναι μία συλλαβή αλλά η λέξη γιαγιά χωρίζεται σε δύο συλλαβές: για-γιά. Στα ελληνικά κάθε συλλαβή πρέπει να έχει ένα

συλλαβή-----συλλογή--

φωνήεν. Όταν χωρίζω μία λέξη σε συλλαβές, κάνω συλλαβισμό, τη συλλαβίζω.

 συλ-λα-βή

συλλαβίζω ρήμα (συλλάβισα, θα συλλαβίσω) → συλλαβή

συλλογή [η] ουσιαστικό (συλλογές)

 Ο κύριος Γιάννης έχει μία συλλογή από γραμματόσημα. Μαζεύει γραμματόσημα απ' όλες τις εποχές και τα φυλάει σ' ένα άλμπουμ. Η θεία Κατερίνα όμως έχει στο σπίτι της μία συλλογή από πίνακες γνωστών ζωγράφων.

 συλ-λο-γή

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α β γ δ ε ζ η θ ι κ λ μ ν ξ ο π ρ σ τ υ φ χ ψ ω -σύλλογος-----συλλυπητήρια

σύλλογος [ο] ουσιαστικό
(σύλλογοι)

☑ Ο σύλλογος είναι μία ομάδα ανθρώπων που δουλεύουν όλοι μαζί για να πετύχουν τον ίδιο στόχο. ✍ Η θεία Έλλη συμμετέχει σ' έναν φιλανθρωπικό **σύλλογο** που μαζεύει χρήματα για τους φτωχούς. ○ όμιλος, σωματείο 🎵 σύλ-λο-γος

συλλυπητήρια [τα] ουσιαστικό

☑ Λες σε κάποιον **συλλυπητήρια** για να δείξεις τη λύπη σου για τον θάνατο κάποιου συγγενή ή φίλου του ή για κάτι άσχημο που του συνέβη. ● συγχαρητήρια

συλλυπητήρια-----συμβόλαιο-

🎵 συλ-λυ-πη-τή-ρι-α

συμβαίνει ρήμα (συνέβη, θα συμβεί)

☑ «Γιατί είσαι λυπημένη, Αθηνά;» ρώτησε ο Κώστας.
«Συνέβη κάτι κακό»; Ο Κώστας τη ρώτησε αν έγινε κάτι κακό.

🎵 συμ-βαί-νει

- Προσοχή! Το ρήμα χρησιμοποιείται μόνο στο γ' πρόσωπο ενικού και πληθυντικού.

συμβόλαιο [το] ουσιαστικό (συμβόλαια)

☑ Το συμβόλαιο είναι μία γραπτή συμφωνία που γίνεται ανάμεσα στους ανθρώπους.

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α-συμβόλαιο-----σύμβολο

Συνήθως το **συμβόλαιο** το κάνει ένας **συμβολαιογράφος**.

 Όταν ο κύριος Γιάννης αγόρασε καινούριο σπίτι, υπέγραψε ένα **συμβόλαιο** με τον ιδιοκτήτη του.

✓ Ο λόγος του θείου Τάκη είναι **συμβόλαιο**. Ό,τι λέει, το κάνει.

Ο δικηγόρος που κάνει ένα **συμβόλαιο** λέγεται **συμβολαιογράφος**. **συμ-βό-λαιο**

σύμβολο [το] ουσιαστικό (σύμβολα)

 Το + είναι το **σύμβολο** της πρόσθεσης. Όταν μπαίνει ανάμεσα σε δύο αριθμούς, καταλαβαίνουμε ότι πρέπει να

σύμβολο-----συμβουλή--

τους προσθέσουμε.

✓ Το περιστέρι είναι το σύμβολο της ειρήνης. Όταν βλέπουμε μία ζωγραφιά μ' ένα περιστέρι, το μυαλό μας πηγαίνει στην ειρήνη. ● σημάδι, σημείο

🎵 σύμ-βο-λο

συμβουλεύω, συμβουλεύομαι
ρήμα (συμβούλεψα, θα συμβουλέψω) → συμβουλή

συμβουλή [η] ουσιαστικό
(συμβουλές)

☑ Η Αθηνά πάντα ακούει τις συμβουλές του θείου Αλέκου. Ακούει τη γνώμη του, επειδή έχει πολλές γνώσεις και ξέρει τι

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α-συμβουλή-----συμμαθητής

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

είναι σωστό να κάνει κάθε φορά.

◇ Ο θείος Αλέκος συμβουλεύει πάντα σωστά την Αθηνά.

♪ συμ-βου-λή

συμμαζεύω, συμμαζεύομαι

ρήμα (συμμάζεψα, θα συμμαζέψω)

☑ Όταν συμμαζεύεις το δωμάτιό σου, βάζεις τα πράγματά σου σε τάξη. ○ συγυρίζω, τακτοποιώ ♫ συμ-μα-ζεύ-ω

συμμαθητής [ο], συμμαθήτρια

[η] ουσιαστικό (συμμαθητές, συμμαθήτριες)

☑ Η Ελένη και η Αθηνά είναι συμμαθήτριες. Πηγαίνουν στην

συμμαθητής-----συμμετέχω--

ίδια τάξη. Ο Κώστας, ο Νίκος, η Ελένη και η Αθηνά είναι συμμαθητές. Πηγαίνουν στο ίδιο σχολείο. 🎵 **συμ-μα-θη-τής**

σύμμαχος [ο], [η] ουσιαστικό (σύμμαχοι)

☑ Ο Νίκος είναι σύμμαχος του Κώστα στις σκανταλιές και τα πειράγματα. Τον βοηθάει και τον υποστηρίζει. **♦ συμμαχία** .

🎵 **σύμ-μα-χος**

συμμετέχω ρήμα (συμμετείχα, θα συμμετάσχω)

☑ Όταν συμμετέχεις σε κάτι, κάνεις κάτι μαζί με άλλους ανθρώπους. **○ παίρνω μέρος**

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

συμμετέχω-----συμπάθεια

 Η δασκάλα κάνει σ' όλους ερωτήσεις, κι έτσι όλοι οι μαθητές **συμμετέχουν** στο μάθημα.

◇ **συμμετοχή** συμ-με-τέ-χω

συμμορία [η] ουσιαστικό
(συμμορίες)

☑ Η **συμμορία** είναι μία ομάδα κακοποιών που κάνουν πολλά εγκλήματα.

✓ **Συμμορία** λέμε μερικές φορές και μία ομάδα σκανταλιάρικων παιδιών. συμ-μο-ρί-α

συμπάθεια [η] ουσιαστικό
(συμπάθειες) → συμπαθώ

συμπαθώ-----συμπαίκτης--

συμπαθώ ρήμα (συμπάθησα, θα συμπαθήσω)

☑ Όταν συμπαθείς κάποιον, έχεις καλά συναισθήματα γι' αυτόν. Σου αρέσει.

● αντιπαθώ ◇ Ο Νίκος είναι η μεγάλη **συμπάθεια** της κυρίας Μαργαρίτας. Τον συμπαθεί πιο πολύ απ' όλους τους φίλους του Κώστα. Τον βρίσκει πολύ **συμπαθητικό**. 🎵 συ-μπα-θώ

συμπαίκτης [ο], **συμπαίκτης** [η] ουσιαστικό (συμπαίκτες, συμπαίκτριες)

☑ Ο Νίκος είναι ο συμπαίκτης του Κώστα στο ποδόσφαιρο. Παίζουν μαζί ποδόσφαιρο.

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

-συμπαίκτης-----συμπέρασμα

◇ **παίκτης** 🎵 συ-μπαί-κτης

συμπέθερος [ο], **συμπεθέρα** [η] ουσιαστικό (συμπέθεροι και συμπεθέρες)

☑️ Ο πατέρας της κυρίας Μαργαρίτας και ο πατέρας του κυρίου Γιάννη είναι συμπέθεροι. Οι μητέρες τους είναι συμπεθέρες. 🎵 συ-μπέ-θε-ρος

συμπέρασμα [το] ουσιαστικό (συμπεράσματα)

☑️ Συμπέρασμα είναι η γνώμη που σχηματίζεις, αφού σκεφτείς πρώτα καλά για κάτι. ✍️ **Όταν** η Αθηνά βλέπει τον Κώστα λυπημένο, βγάζει αμέσως το

συμπέρασμα-----συμπεριφορά--

συμπέρασμα ότι έχασε η ομάδα
του στο ποδόσφαιρο.

🎵 συ-μπέ-ρα-σμα

συμπεριφέρομαι ρήμα
(συμπεριφέρθηκα, θα συμπε-
ριφερθώ) → συμπεριφορά

συμπεριφορά [η] ουσιαστικό
(συμπεριφορές)

☑ «Όταν ο κύριος Μιχάλης
φωνάζει και βρίζει, η άσχημη
συμπεριφορά του με τρομάζει
πολύ» είπε η Αθηνά. Ο άσχημος
τρόπος που φέρεται.

○ διαγωγή ◇ Ο κύριος Μιχάλης
συμπεριφέρεται άσχημα.

🎵 συ-μπε-ρι-φο-ρά

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

-συμπληρώνω-----σύμπτωμα

συμπληρώνω, συμπληρώνομαι ρήμα (συμπλήρωσα, θα συμπληρώσω)

☑ Όταν συμπληρώνεις κάτι σε κάτι άλλο, προσθέτεις κάτι που του λείπει. **Η Αθηνά**

συμπλήρωσε το κομμάτι του παζλ που έλειπε κι έφτιαξε την εικόνα ενός σπιτιού.

✓ Όταν συμπληρώνεις τα κενά σε μία άσκηση, γράφεις τη σωστή λέξη που λείπει.

🎵 συ-μπλη-ρώ-νω

σύμπτωμα [το] ουσιαστικό (συμπτώματα)

☑ «Τι συμπτώματα έχει η ανεμοβλογιά;» ρώτησε η Ελένη

σύμπτωμα-----συμφέρω--

την κυρία Μαργαρίτα «Σπυράκια, φαγούρα και πυρετό» απάντησε εκείνη. 🎵 σύ-μπτω-μα

σύμπτωση [η] ουσιαστικό
(συμπτώσεις)

☑ Μα, τι περίεργη σύμπτωση! Η Ροζαλία χάθηκε την ίδια μέρα που την κυνήγησε ο σκύλος του κυρίου Μιχάλη. Μα τι περίεργο που έγιναν αυτά την ίδια μέρα! 🎵 σύ-μπτω-ση

συμφέρον [το] ουσιαστικό
(συμφέροντα) → συμφέρω

συμφέρω ρήμα (συνέφερα, θα συμφέρω)

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

-συμφέρω-----συμφιλιώνω

☑ Όταν κάτι σε συμφέρει, είναι ωφέλιμο και χρήσιμο για σένα.

✍ «Γιάννη, θ' αγοράσω αυτήν την τσάντα, γιατί με συμφέρει. Έχει καλή τιμή» είπε η κυρία Μαργαρίτα. ● βλέπω ◇ «Αγόρασέ την, Μαργαρίτα. Κοίτα λίγο και το συμφέρον σου» είπε ο άντρας της. 🎵 συμ-φέ-ρω

συμφιλιώνω, συμφιλιώνομαι
ρήμα (συμφιλίωσα, θα συμφιλιώσω)

☑ Όταν συμφιλιώνεις κάποιους που έχουν μαλώσει, τους βοηθάς να ξαναγίνουν φίλοι.

○ μονοιάζω, φιλιώνω

🎵 συμ-φι-λι-ώ-νω

συμφορά [η] ουσιαστικό
(συμφορές)

☑ Συμφορά λέμε ένα μεγάλο
κακό που έχει συμβεί.

🎵 συμ-φο-ρά

- Η λέξη συμμαθητής είναι
φτιαγμένη από δύο κομματάκια:
το **συν-**, που σημαίνει «μαζί»
και το **μαθητής**.

- Από ποια κομματάκια είναι
φτιαγμένη η λέξη συμπαίκτης;
..... και

Προσοχή! Λέμε συμπαίκτης
αλλά συναθλητής, συνάδελφος.

-σύμφωνο-----συμφωνώ

σύμφωνο [το] ουσιαστικό
(σύμφωνα)

☑ Τα β, γ, δ, είναι σύμφωνα,
ενώ τα α, ε, ο είναι φωνήεντα.

● φωνήεν 🎵 σύμ-φω-νο

συμφωνώ ρήμα (συμφώνησα,
θα συμφωνήσω)

☑ Όταν συμφωνείς με κάποιον,
έχεις την ίδια γνώμη μ' εκείνον.

● διαφωνώ

✓ Όταν δύο άνθρωποι

συμφωνούν να κάνουν κάτι,
δίνουν υπόσχεση ότι θα το
κάνουν. ✍ Ο Κώστας

συμφώνησε με τον κύριο Γιάννη
να πάει για μπάλα, αφού πρώτα
διαβάσει. ✦ Έκανε μία

συμφωνώ-----συναγωνίζομαι-

συμφωνία μαζί του. **Σύμφωνα** με όσα είπαν, έπρεπε πρώτα να διαβάσει και μετά να πάει στο γήπεδο. **συμ-φω-νώ**

συναγερμός [ο] ουσιαστικό (συναγερμοί)

 Ο συναγερμός είναι ένα σήμα που βγάζει ήχο ή φως και μας προειδοποιεί για κάτι. Ο κύριος Δημήτρης κατάλαβε πως κάτι κακό συνέβαινε στο μαγαζί του, όταν άκουσε τον **συναγερμό** να χτυπάει. **συ-να-γερ-μό**

συναγωνίζομαι ρήμα (συναγωνίστηκα, θα συναγωνιστώ)

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α-συναγωνίζομαι-----συναίσθημα

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

☑ Ο Κώστας και ο Ίγκλι
συναγωνίζονται μεταξύ τους
για το ποιος θα τρέξει πιο
γρήγορα. Προσπαθεί ο ένας να
ξεπεράσει τον άλλο στο τρέξιμο.

◇ Ο συναγωνισμός δεν είναι
εύκολος. 🎵 συ-να-γω-νί-ζο-μαι

συνάδελφος [ο], [η] ουσιαστικό
(συνάδελφοι)

☑ Συνάδελφός μας είναι αυτός
που κάνει την ίδια δουλειά με
μας. 🎵 συ-νά-δελ-φος

- Λέμε και η συναδέλφισσα.

συναίσθημα [το] ουσιαστικό
(συναισθήματα)

☑ Ο θυμός, η αγάπη, το μίσος

συναίσθημα-----συναντώ--

και οτιδήποτε άλλο ευχάριστο ή δυσάρεστο νιώθουμε είναι **συναισθήματα**. ♦ Όταν

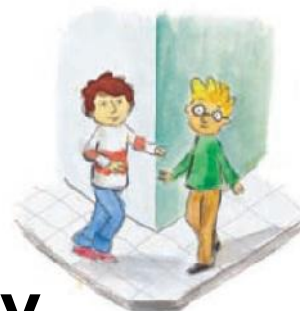
κάποιος στενοχωριέται, γελά και κλαίει πολύ εύκολα, λέμε πως είναι συναισθηματικός.

🎵 συ-ναί-σθη-μα

συνάντηση [η] ουσιαστικό
(συναντήσεις) → συναντώ

συναντώ και **συναντάω**,
συναντιέμαι ρήμα (συνάντησα,
θα συναντήσω)

☑ Όταν συναντάς κάποιον, τον βρίσκεις μπροστά σου. Όταν συναντιέσαι με κάποιον,

συναντώ-----συναρμολογώ

βρίσκεστε κάπου και μιλάτε ή κάνετε παρέα. ○ ανταμώνω
✓ Όταν δύο τρένα συναντιούνται, πλησιάζει το ένα το άλλο στο ίδιο σημείο. Όταν δύο ποτάμια ή δύο δρόμοι συναντιούνται, ενώνονται μεταξύ τους. ◇ Η συνάντηση της Αλίκης και της Αθηνάς έγινε στο σπίτι της Αλίκης. 🎵 συ-να-ντώ

συναρμολογώ ρήμα (συναρμολόγησα, θα συναρμολογήσω)
☑ Όταν συναρμολογείς κάτι, ενώνεις τα μέρη του για να φτιάξεις κάτι μεγαλύτερο και πιο σύνθετο. 🖋️ Ο Κώστας **συναρμολόγησε** το κάστρο που

συναρμολογώ-----συναρπάζω--

του αγόρασε ο κύριος Γιάννης.
Πρώτα έφτιαξε το τείχος και με-
τά έβαλε πάνω του τις σημαίες.

◊ Είναι ένα **συναρμολογούμενο**
κάστρο. 🎵 συ-ναρ-μο-λο-γώ

συναρπάζω ρήμα (συνάρπασα,
θα συναρπάσω)

☑ Όταν κάτι σε συναρπάζει,
σου προκαλεί μεγάλο ενθουσια-
σμό και συγκίνηση και τραβάει
όλη σου την προσοχή. 🖋 Την

Αθηνά τη **συναρπάζουν** οι ται-
νίες που έχουν πολλή περιπέτεια.

○ μαγεύω, γοητεύω, ενθουσιάζω
◊ Τις βρίσκει **συναρπαστι-**

κές 🎵 συ-ναρ-πά-ζω

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

--συναρπαστικός-----συναυλία

συναρπαστικός,
συναρπαστική, συναρπαστικό
επίθετο (συναρπαστικοί,
συναρπαστικές,
συναρπαστικά) → συναρπάζω

συναυλία [η] ουσιαστικό
(συναυλίες)

☑ Σε μία συναυλία μία ομάδα
ανθρώπων παίζει μουσική
μπροστά σε πολύ κόσμο.

Η συναυλία είναι ένα μουσικό
θέαμα. ✍ Πολλοί διάσημοι

τραγουδιστές έδωσαν **συναυλία**
για τα παιδιά της Αφρικής.

○ κοντσέρτο 🎵 συ-ναυ-λί-α

συνάχι-----συνδετήρας-

συνάχι [το] ουσιαστικό
(συνάχια)

✓ Όταν έχεις συνάχι,
φτερνίζεσαι συνέχεια και από τη
μύτη σου τρέχει μύξα. ◇ ○

Κώστας έχει συνάχι, είναι
συναχωμένος. Συναχώθηκε,
επειδή έπαιζε ποδόσφαιρο μέσα
στη βροχή. 🎵 συ-νά-χι

συναχώνομαι ρήμα (συναχώ-
θηκα, θα συναχωθώ) → συνάχι

σύνδεσμος [ο] ουσιαστικό
(σύνδεσμοι) → συνδέω

συνδετήρας [ο] ουσιαστικό
(συνδετήρες) → συνδέω

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

συνδέω-----συνδέω

συνδέω, συνδέομαι ρήμα
(σύνδεσα, θα συνδέσω)

☑ Όταν συνδέεις δύο πράγματα, τα ενώνεις ή τα φέρνεις το ένα κοντά στο άλλο.

✍ Ο κύριος Γιάννης **συνδέει** τα κομμάτια της βιβλιοθήκης με **βίδες**. ○ δένω, ενώνω

● αποσυνδέω, χωρίζω

✓ Όταν δύο άνθρωποι **συνδέονται** φιλικά, τους ενώνει μία φιλία.

✓ Όταν δύο τόποι **συνδέονται** με τη συγκοινωνία, υπάρχει ένα μέσο μεταφοράς που πηγαίνει από τον έναν τόπο στον άλλο.

◇ Η Αθηνά **έπιασε** τα **χαρτιά** της με **συνδετήρα**.

σύνδεση, σύνδεσμος

🎵 συν-δέ-ω

συνδετήρας

συνδυάζω, συνδυάζομαι ρήμα
(συνδύασα, θα συνδυάσω)

☑ Στις διακοπές της η Αθηνά συνδυάζει το διάβασμα με το παιχνίδι. Κάνει δηλαδή στις διακοπές της δύο διαφορετικά πράγματα.

✓ Η κυρία Μαργαρίτα συνδύασε τη μαύρη μπλούζα της με μία κόκκινη φούστα. Τα έβαλε μαζί σαν σύνολο. **♦ Ο συνδυασμός ήταν πολύ καλός.**

🎵 συν-δυ-ά-ζω

-συνεννόηση-----συνεννοούμαι

συνεννόηση [η] ουσιαστικό
(συνεννοήσεις)
→συνεννοούμαι

συνεννοούμαι ρήμα
(συνεννοήθηκα,
θα συνεννοηθώ)

☑ Η Αλίκη συνεννοείται πολύ
καλά στ' αγγλικά. Καταλαβαίνει
τι της λένε αλλά δίνει κι εκείνη
στους άλλους να καταλάβουν
αυτό που θέλει.

✓ Η Αθηνά και η Ελένη συνεν-
νοούνται μία χαρά μεταξύ τους.
Γι' αυτό είναι πολύ καλές φίλες.
Τα πάνε καλά μεταξύ τους.

● διαφωνώ ♦ **συνεννόηση**

♪ συ-νεν-νο-ού-μαι

συνέντευξη [η] ουσιαστικό
(συνεντεύξεις)

✓ Ο γνωστός δημοσιογράφος πήρε συνέντευξη από τον πρωθυπουργό. Του έκανε συγκεκριμένες ερωτήσεις κι έτσι είχαν μία συζήτηση. ✓ Η μαμά του Νίκου πήγε για συνέντευξη σ' ένα τουριστικό γραφείο. Εκεί της έκαναν πολλές ερωτήσεις για να δουν αν είναι κατάλληλη να πάρει τη θέση της γραμματέως.

🎵 συ-νέ-ντευ-ξη

συνέπεια [η] ουσιαστικό
(συνέπειες)

✓ Το κάπνισμα έχει κακές συνέπειες στην υγεία μας. Έχει

--συνέπεια-----συνεργάζομαι

άσχημο αποτέλεσμα, κάνει κακό.

✓ Όταν κάποιος έχει συνέπεια, κρατά τον λόγο του και κάνει αυτά που πρέπει να κάνει.

● ασυνέπεια 🎵 συ-νέ-πει-α

συνεργάζομαι ρήμα (συνεργά-στηκα, θα συνεργαστώ)

☑ Όταν συνεργάζεσαι με κάποιον, δουλεύετε μαζί για να πετύχετε έναν κοινό στόχο. 🖋

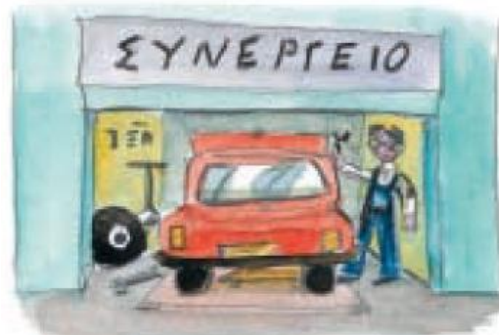
Η Αθηνά **συνεργάζεται** με τη θεία Κατερίνα για να φτιάξουν έναν πίνακα με ζώα. 💠 Έχουν **μία συνεργασία**, είναι δηλαδή **συνεργάτιδες**. **έργο, εργάζομαι**
🎵 συ-νερ-γά-ζο-μαι

συνεργασία-----συνεργείο--

συνεργασία [η] ουσιαστικό
(συνεργασίες)
→ συνεργάζομαι

συνεργάτης [ο], **συνεργάτιδα**
[η] ουσιαστικό (συνεργάτες,
συνεργάτιδες)
→ συνεργάζομαι

συνεργείο [το] ουσιαστικό
(συνεργεία)
☑ Οι μηχανικοί επισκευάζουν τα
αυτοκίνητα στο
συνεργείο. Είναι ο
χώρος όπου
δουλεύουν.

✓ Ένα συνεργείο της ΔΕΗ ήρθε
στη γειτονιά της Αθηνάς για

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α β γ δ ε ζ η θ ι κ λ μ ν ξ ο π ρ σ τ υ φ χ ψ ω
-συνεργείο-----συνεχίζω

ν' αλλάξει τις λάμπες των στύλων. Μία ομάδα ανθρώπων που δουλεύουν μαζί. 🎵 συ-νερ-γεί-ο

συνέχεια [η] ουσιαστικό
(συνέχειες) → συνεχίζω

συνεχίζω, συνεχίζομαι ρήμα
(συνέχισα, θα συνεχίσω)
☑ Όταν συνεχίζεις κάτι, κάνεις κάτι χωρίς διακοπή. ✍ Ο **θείος Αλέκος** **συνεχίζει** να κάνει δίαιτα, γιατί πρέπει να χάσει αρκετά κιλά. ○ εξακολουθώ
● διακόπτω, σταματώ ◇ «**Η αρχή του έργου ήταν λίγο βαρετή αλλά η συνέχεια μας άρεσε πολύ**» είπε η θεία

συνεχίζω-----συνηθίζω--

**Κατερίνα. Δηλαδή αυτό που
ακολουθήσε. 🎵 συ-νε-χί-ζω**

συνήθεια [η] ουσιαστικό
(συνήθειες) → **συνηθίζω**

συνηθίζω, συνηθίζομαι ρήμα
(συνήθισα, θα συνηθίσω)

☑ Όταν συνηθίζεις να κάνεις
κάτι, το κάνεις πολύ συχνά.

✍ Η θεία Κατερίνα και ο θείος
Σταμάτης **συνηθίζουν** να
πηγαίνουν για ψώνια κάθε
Σάββατο πρωί.

✓ Στην αρχή η Αθηνά δεν
μπορούσε να αντέξει την
καινούρια της γειτονιά. Σιγά σιγά
όμως τη **συνήθισε** κι άρχισε να

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α β γ δ ε ζ η θ ι κ λ μ ν ξ ο π ρ σ τ υ φ χ ψ ω
--συνηθίζω-----συνθέτης

της αρέσει. Η θεία Κατερίνα και ο θείος Σταμάτης έχουν τη **συνήθεια** να πηγαίνουν για ψώνια κάθε Σάββατο πρωί. Είναι η **συνηθισμένη** τους ασχολία. Είναι **συνηθισμένοι** να πηγαίνουν για ψώνια εκείνη τη μέρα. **Συνήθως** ψωνίζουν τρόφιμα για όλη τη βδομάδα. **συ-νη-θί-ζω**

συνηθισμένος, συνηθισμένη, συνηθισμένο μετοχή
(συνηθισμένοι, συνηθισμένες, συνηθισμένα) → **συνηθίζω**

συνθέτης [ο], **συνθέτρια** [η]
ουσιαστικό (συνθέτες, συνθέτριες)

συνθέτης-----συνθήκη--

✓ **Συνθέτης** είναι αυτός που γράφει τη μουσική για ένα τραγούδι ή για ένα έργο. ◇ **Ο συνθέτης συνθέτει μουσική.**
σύνθετος 🎵 συν-θέ-της

σύνθετος, σύνθετη, σύνθετο
επίθετο (σύνθετοι, σύνθετες, σύνθετα)

✓ **Μία σύνθετη λέξη** είναι φτιαγμένη από περισσότερες λέξεις. Η λέξη ασπρόμαυρος είναι σύνθετη. ● απλός
◇ **συνθέτω** 🎵 σύν-θε-τος

συνθήκη [η] ουσιαστικό (συνθήκες)

✓ Όταν τα κράτη της

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

-συνθήκη-----σύνθημα

Ευρωπαϊκής Ένωσης
υπογράφουν μία **συνθήκη**,
κάνουν μία συμφωνία. ✓ Οι
άνθρωποι εργάζονται για να
βελτιώσουν τις **συνθήκες** της
ζωής τους και να ζουν πιο καλά.
Το πώς ζουν. 🎵 **συν-θή-κη**

σύνθημα [το] ουσιαστικό
(συνθήματα)

☑ Το **σύνθημα** είναι μία λέξη ή
μία πολύ σύντομη φράση που
τη λες για να σε αναγνωρίσει
κάποιος. ✎ Στο έργο που έβλε-
πε η θεία Κατερίνα για να μπει
κανείς στο σπίτι που έμεναν οι
κλέφτες, έπρεπε να πει το **σύν-**
θημα «ήλιος». ✓ **Συνθήματα**

σύνθημα-----σύννεφο-

λέμε και τις λέξεις ή τις φράσεις που ακούμε συνήθως σε διαδηλώσεις. 🎵 σύν-θη-μα

συννεφιά [η] ουσιαστικό
(συννεφιές) → σύννεφο

συννεφιάζω ρήμα
(συννέφιασα,
θα συννεφιάσω) → σύννεφο

σύννεφο [το] ουσιαστικό
(σύννεφα)

✓ Τα σύννεφα είναι γκρίζα ή άσπρα και τα βλέπεις στον ουρανό. Είναι φτιαγμένα από

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α β γ δ ε ζ η θ ι κ λ μ ν ξ ο π ρ σ τ υ φ χ ψ ω -σύννεφο-----συνοδεία

σταγόνες νερού που μετά πέφτουν στη γη.

✓ **Σύννεφο** λέμε και καθετί που μοιάζει με σύννεφο. ✍ **Ξαφνικά** ο αέρας δυνάμωσε και σηκώθηκε ένα **σύννεφο** σκόνης. ○ **νέφος**
◇ Όταν ο ουρανός έχει πολλά σύννεφα, λέμε πως έχει **συννεφιά**. Λέμε πως **συννεφιάζει**. 🎵 **σύν-νε-φο**

συνοδεία [η] ουσιαστικό
(συνοδείες) → συνοδεύω

- Πότε λέμε ότι ένα ρούχο είναι συνηθισμένο;
- Πότε λέμε ότι κάποιος πετάει στα σύννεφα;

συνοδεύω (συνόδευσα, θα συνοδεύσω)

☑ Όταν συνοδεύεις κάποιον, πηγαίνεις μαζί του για να του κάνεις συντροφιά, να τον βοηθήσεις ή να τον προστατεύσεις. ✍

Ο κύριος Γιάννης **συνόδευσε** την κυρία Μαργαρίτα στον χορό που οργάνωσε η εφημερίδα.

○ συνοτροφεύω, ακολουθώ

◇ Η κυρία Μαργαρίτα δεν πήγε μόνη της στον χορό, πήγε με **συνοδεία**. 🎵 συ-νο-δεύ-ω

σύνολο [το] ουσιαστικό (σύνολα)

☑ Στην εκδρομή ήρθε το **σύνολο**

---σύνολο-----συνοικία

των μαθητών. Πήγαν όλοι μαζί, δεν έλειπε κανένας.

✓ **Σύνολο** λέγεται και το γυναικείο κουστούμι που αποτελείται από φούστα ή παντελόνι και ζακέτα ή μπλούζα. 🎵 σύ-νο-λο

συνομήλικος, συνομήλικη, συνομήλικο επίθετο (συνομήλικοι, συνομήλικες, συνομήλικά)

☑️ Η Αθηνά και η Ελένη είναι συνομήλικες. Έχουν δηλαδή την ίδια ηλικία. 💠 **ηλικία**
🎵 συ-νο-μή-λι-κος

συνοικία [η] ουσιαστικό (συνοικίες)

συνοικία-----σύνορο-

✓ Συνοικίες λέμε τις γειτονιές μίας πόλης που υπάρχουν στο κέντρο και στα προάστια. Κάθε συνοικία έχει διαφορετικό όνομα. Το κέντρο της Αθήνας και οι γύρω συνοικίες πλημμύρισαν από τη δυνατή καταιγίδα. συ-νοι-κί-α

σύνορο [το] ουσιαστικό
(σύνορα)

✓ Σύνορο είναι η γραμμή που χωρίζει ή που νομίζουμε ότι χωρίζει δύο κράτη. Ο ποταμός Έβρος είναι το φυσικό σύνορο της Ελλάδας με την Τουρκία.

✓ Σύνορα υπάρχουν κι ανάμεσα σε δύο χωράφια ή δύο

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α β γ δ ε ζ η θ ι κ λ μ ν ξ ο π ρ σ τ υ φ χ ψ ω

σύννορο-----σύνταξη

κτήματα. ○ όριο 🎵 σύ-νο-ρο

συνταγή [η] ουσιαστικό
(συνταγές)

☑️ Η συνταγή του γιατρού είναι το χαρτί που γράφει ποιο φάρμακο πρέπει να πάρει ο άρρωστος.

✓ Η συνταγή στη μαγειρική είναι οι γραπτές οδηγίες που λένε πώς να φτιάξουμε ένα γλυκό ή ένα φαγητό. 🎵 συ-ντα-γή

σύνταξη [η] ουσιαστικό
(συντάξεις)

☑️ Η σύνταξη είναι τα χρήματα που παίρνει κάθε μήνα κάποιος που έχει σταματήσει να

σύνταξη-----σύντομος-

δουλεύει, επειδή είναι μεγάλος στην ηλικία ή έχει αρρωστήσει.

◇ **Συνταξιούχο** λέμε αυτόν που έχει βγει στη σύνταξη.

♪ σύ-ντα-ξη

συνταξιούχος [ο], [η]

ουσιαστικό (συνταξιούχοι)

→ σύνταξη

σύντομος, σύντομη, σύντομο
επίθετο (σύντομοι, σύντομες, σύντομα)

✓ Όταν κάτι είναι σύντομο, κρατάει λίγο. ✍ Η κυρία

Μαργαρίτα είχε μία πολύ **σύντομη** συνάντηση πέντε λεπτών με τον διευθυντή.

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

-σύντομος-----συντροφιά

- μεγάλος, πολύωρος
- ✓ Όταν ένας δρόμος είναι πιο σύντομος από κάποιον άλλο, έχει μικρό μήκος. ● μακρύς
- ◇ **συντομία, σύντομα**
- ♪ σύ-ντο-μος

συντροφιά [η] ουσιαστικό
(συντροφιές)

- ☑ Η συντροφιά είναι μία ομάδα φίλων. ✎ Στη συντροφιά του Κώστα και του Νίκου μπήκε τώρα και ο Ίγκλι. ○ παρέα
- ✓ Ο κύριος Μιχάλης έχει συντροφιά τη θεία και τον σκύλο του. Ζουν μαζί. ◇ Ο σκύλος του κυρίου Μιχάλη είναι ο καλύτερος σύντροφός του. Του είναι

συντροφιά-----σύριγγα-

πιστός και τον ακολουθεί παντού.

○ φίλος 🎵 σύ-ντρο-φος

συνώνυμο [το] ουσιαστικό
(συνώνυμα)

☑ Το συνώνυμο της λέξης καινούριος είναι η λέξη νέος. Είναι μία διαφορετική λέξη που έχει περίπου την ίδια σημασία.

● αντίθετο, αντώνυμο

◇ (σαν επίθετο) Οι λέξεις καινούριος και νέος είναι συνώνυμες. Έχουν περίπου την ίδια σημασία. 🎵 συ-νώ-νυ-μο

σύριγγα [η] ουσιαστικό
(σύριγγες)

☑ Η νοσοκόμα έβαλε το

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

σύριγγα-----σύρμα

φάρμακο στη
σύριγγα για να
κάνει την ένε-
ση στη θεία
του κυρίου Μιχάλη. 🎵 σύ-ριγ-γα

σύρμα [το] ουσιαστικό
(σύρματα)

☑ Το σύρμα είναι ένα λεπτό
μεταλλικό νήμα.

Η
Αθηνά
κοίταζε
τα

πουλάκια που κάθονταν πάνω
στα **σύρματα** του ηλεκτρικού
ρεύματος. ○ καλώδιο

✓ Η κυρία Μαργαρίτα τρίβει

σύρμα-----σύρτης-

τα ταψιά και τις κατσαρόλες με χοντρό **σύρμα** για να φεύγουν τα λίπη. 🎵 **σύρ-μα**

συρτάρι [το] ουσιαστικό
(συρτάρια)

☑ Πολλά έπιπλα έχουν **συρτάρια**. Είναι θήκες που μοιάζουν με κουτιά κι έχουν ένα χερούλι για να τις τραβάς προς τα έξω, όταν θέλεις να βάλεις ή να βγάλεις κάτι. ✍ **Ο κύριος Γιάννης έκλεισε δυνατά το συρτάρι του γραφείου του.** **◇ σύρω**
🎵 **συρ-τά-ρι** ✍ **‘τα ρούχα’**

σύρτης [ο] ουσιαστικό (σύρτες)
☑ **Ο σύρτης είναι ένα κομμάτι**

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

σύρτης-----συσκευάζω

μέταλλο που το τραβάς για να κλείσεις μία πόρτα από μέσα.

○ μάνταλο ◇ σύρω 🎵 σύρ-της

σύρω ρήμα (έσυρα, θα σύρω)
→ σέρνω

συσκευάζω ρήμα (συσκευάσα, θα συσκευάσω)

☑ Όταν συσκευάζεις κάτι, το βάζεις σ' ένα κουτί ή το τυλίγεις με χαρτί για να μπορείς να το μεταφέρεις. ✍ Η θεία

Μαργαρίτα συσκευάσε τα παλιά βιβλία για να τα μεταφέρει στο χωριό. ○ αμπαλάρω ◇ Η Αθηνά

συσκευάζω-----σύστημα--

αγόρασε ένα σιντί για τη μαμά της και ζήτησε να το τυλίξουν σε **συσκευασία** δώρου.

🎵 συ-σκευ-ά-ζω

συσκευή [η] ουσιαστικό
(συσκευές)

☑️ Η συσκευή είναι μία μηχανή που αποτελείται από πολλά συναρμολογημένα κομμάτια.

✍️ Στον γάμο της η θεία Κατερίνα πήρε για δώρο πολλές ηλεκτρικές **συσκευές**: μία τηλεόραση, ένα ντιβιντί και μία καφετιέρα. 🎵 συ-σκευ-ή

σύστημα [το] ουσιαστικό
(συστήματα)

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

-σύστημα-----συχνός

☑ Το αναπνευστικό σύστημα είναι το σύνολο των οργάνων που σε βοηθούν ν' αναπνέεις: για παράδειγμα οι πνεύμονες και το στόμα σου.

✓ Το ηλιακό σύστημα είναι το σύνολο των πλανητών που είναι γύρω από τον ήλιο.

✓ Ο Νίκος το έχει σύστημα να κάνει πλάκες. Το έχει συνήθεια.

◇ **συστηματικός** 🎵 σύ-στη-μα

συχνός, συχνή, συχνό επίθετο (συχνοί, συχνές, συχνά)

☑ Όταν κάτι είναι συχνό, γίνεται ή εμφανίζεται αρκετές φορές, όχι όμως συνέχεια. ✍ **Οι συχνές επισκέψεις του θείου Τάκη**

συχνός-----σφάζω--

έδωσαν μεγάλη χαρά στον κύριο
Γιάννη: ήρθε τρεις φορές μέσα
σ' έναν μήνα. ○ τακτικός
● αραιός, σπάνιος ◇ Στο
κέντρο της Αθήνας τα λεωφορεία
περνούν συχνά. Περνούν με
μεγάλη συχνότητα. 🎵 συ-χνός

σφάζω ρήμα (έσφαξα, θα
σφάξω)

☑ Όταν κάποιος σφάζει ένα
ζώο, το σκοτώνει κόβοντας τον
λαιμό του με μαχαίρι.

✓ «Έχω έναν πόνο στη μέση που
με σφάζει!» φώναξε η θεία του
κυρίου Μιχάλη. Που με πονάει
πολύ. ○ σφαγή, σφάξιμο,
σφαγείο 🎵 σφά-ζω

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

-σφαίρα-----σφαίρα

σφαίρα [η] ουσιαστικό
(σφαίρες)

☑ **Σφαίρα** λέμε κάτι στρογγυλό που μοιάζει με μπάλα. «Πού είναι η Ελβετία;» ρώτησε η Αθηνά. «Εδώ!» φώναξε ο Κώστας και την έδειξε στην **υδρόγειο σφαίρα**.

✓ **Σφαίρα** λέμε και το στρογγυλό κομμάτι από μέταλλο που βάζουν στο πιστόλι οι στρατιώτες για να πυροβολήσουν. βόλι, βλήμα

◇ **Η σφαιροβολία** είναι ένα αγώνισμα. Σ' αυτό οι αθλητές ρίχνουν μακριά μία σιδερένια **σφαίρα**. σφαί-ρα

Η υδρόγειος σφαίρα

σφαλιάρα [η] ουσιαστικό
(σφαλιάρες)

☑ Όταν δίνεις σε κάποιον μία σφαλιάρα, τον χτυπάς δυνατά στο κεφάλι με ανοιχτή την παλάμη σου. ○ καρπαζιά, χαστούκι 🎵 σφα-λιά-ρα

σφεντόνα [η] ουσιαστικό
(σφεντόνες)

☑ Η σφεντόνα είναι ένα παιδικό όπλο. Το φτιάχνεις μ' ένα ξύλο κι ένα λάστιχο. Βάζεις μία πέτρα

-σφεντόνα-----σφηκοφωλιά

στο ξύλο, τραβάς το
λάστιχο και τη
στέλνεις μακριά.

♪ σφε-ντό-να

σφήκα [η] και **σφήγκα** [η]
ουσιαστικό (σφήκες/σφήγκες)

☑ Η σφήκα είναι ένα έντομο με
μαύρες και κίτρινες ρίγες που
μοιάζει με μέλισσα. Οι σφήκες
τσιμπούν και ρίχνουν δηλητή-
ριο. ♦ Η σφηκοφωλιά είναι μία
φωλιά με σφήγκες. ♫ σφή-κα

σφηκοφωλιά [η] ουσιαστικό
(σφηγκοφωλιές) → σφήκα

σφηνώνω, σφηνώνομαι ρήμα
(σφήνωσα, θα σφηνώσω)

☑ Όταν κάτι σφηνώνει σε κάτι άλλο, μπαίνει μέσα του και δεν μπορεί να βγει. ✍

Το ημερολόγιο της Αθηνάς σφήνωσε στο συρτάρι και δεν μπορούσε να βγει.

✓ «Άμα σου σφηνωθεί κάτι στο μυαλό, δεν αλλάζεις γνώμη!» είπε η κυρία Μαργαρίτα στην Αθηνά.

🎵 σφη-νώ-νω

σφίγγω, σφίγγομαι (έσφιξα, θα σφίξω)

☑ Όταν σφίγγεις κάτι, το τραβάς ή το πιέζεις δυνατά και σταθερά με τα χέρια σου έτσι

-σφίγγω-----σφίγγω

που να μην μπορεί να κουνηθεί.

✍ «**Σφίξε** τα κορδόνια των παπουτσιών σου για να μη σου λυθούν, Αθηνά!» φώναξε η Ελένη. Δέσε τα πιο σφιχτά.

✓ «Τα παπούτσια είναι καινούρια και με **σφίγγουν**» είπε γκρινιάζοντας η Ελένη. Με στενεύουν.

✓ Όταν θέλουμε να πούμε σε κάποιον να κάνει κουράγιο, του λέμε να **σφίξει** την καρδιά του. **♦ Κάθε φορά που η Αθηνά λέει ποίημα έχει ένα σφίξιμο στο στομάχι. σφιχτός**

🎵 σφίγ-γω

σφιχταγκαλιάζω-----σφουγγάρι-

σφιχταγκαλιάζω,
σφιχταγκαλιάζομαι ρήμα
(σφιχταγκάλιασα, θα
σφιχταγκαλιάσω) → σφιχτός

σφιχτός, σφιχτή, σφιχτό
επίθετο (σφιχτοί, σφιχτές,
σφιχτά)
☑ Όταν ένα ρούχο σου είναι
σφιχτό, σε σφίγγει.
✓ Ένα σφιχτό αυγό, είναι
βρασμένο πολύ. ● μελάτος,
μαλακός ◇ Όταν σφιχταγκα-
λιάζεις κάποιον, τον αγκαλιάζεις
σφιχτά. 🎵 σφι-χτός

σφουγγάρι [το] ουσιαστικό
(σφουγγάρια)

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

-σφουγγάρι-----σφουγγαρίζω

☑ Το σφουγγάρι έχει πολλές τρύπες και ρουφάει εύκολα και γρήγορα το νερό.

Χρησιμοποιούμε σφουγγάρι για να πλένουμε το σώμα μας και τα πιάτα. Με το σφουγγάρι σβήνεις και τον πίνακα στο σχολείο. ○ σπόγγος

◇ Όταν σφουγγαρίζουμε, καθαρίζουμε το πάτωμα με σφουγγάρι ή με σφουγγαρόπανο. Η σφουγγαρίστρα είναι ένα σφουγγαρόπανο με κοντάρι.

🎵 σφουγ-γά-ρι 🖋 'το σώμα μας'

σφουγγαρίζω, σφουγγαρίζομαι ρήμα (σφουγγάρισα, θα σφουγγαρίσω) → σφουγγάρι

σφουγγαρίστρα-----σφυρί-

σφουγγαρίστρα [η] ουσιαστικό
(σφουγγαρίστρες)→σφουγγάρι

σφραγίδα [η] ουσιαστικό
(σφραγίδες)

✓ Τη σφραγίδα τη βουτάς στο μελάνι και μετά τη χτυπάς στο χαρτί για ν' αφήσει τα ίχνη της. **◇ Με τη σφραγίδα σφραγίζεις ένα χαρτί.**

♪ σφρα-γί-δα

σφυρί [το] ουσιαστικό (σφυριά)

✓ Το σφυρί είναι ένα βαρύ εργαλείο με σιδερένια μύτη και ξύλινο χερούλι για να καρφώνουμε τα καρφιά. ♪ σφυ-ρί

αβγδεζηθικλμνξοπρστυφχψω -σφυρίζω-----σχάρα

σφυρίζω ρήμα (σφύριξα, θα σφυρίξω)

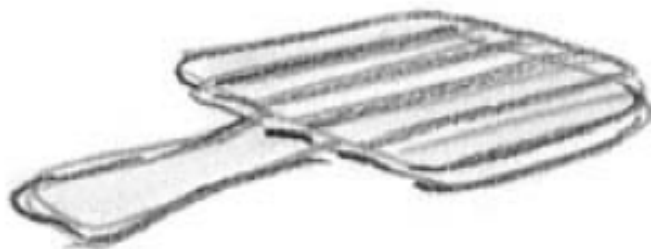
☑ Όταν σφυρίζεις, βγάζεις έναν ήχο φυσώντας αέρα μέσα από τα χείλη σου. ♦ Μερικές φορές φυσάς τον αέρα μέσα σε μία σφυρίχτρα για ν' ακουστεί πιο δυνατά το σφύριγμά σου. 🎵 σφυ-ρί-ζω

σφυρίχτρα [η] ουσιαστικό (σφυρίχτρες) → σφυρίζω

σχάρα [η] ουσιαστικό (σχάρες)

☑ Η σχάρα είναι ένα μεταλλικό

μεταλλικό μαγειρικό σκεύος. Πάνω στη **σχάρα** ψήνουμε κρέατα κι άλλα φαγητά στα κάρβουνα.

✓ **Σχάρα** έχουν και τ' αυτοκίνητα, οι μηχανές και τα ποδήλατα για να φορτώνουμε εκεί τα πράγματά μας.

✓ **Σχάρα** καλύπτει και τους υπονόμους για να μην πέφτουν μέσα άνθρωποι, ζώα και πράγματα. 🎵 **σχά-ρα - Λέμε και σκάρα.**

σχεδιάζω, σχεδιάζομαι ρήμα
(σχεδίασα, θα σχεδιάσω)
→ **σχέδιο**

σχέδιο [το] ουσιαστικό (σχέδια)
☑ **Ο κύριος Γιάννης είναι**

-σχέδιο-----σχέση

αρχιτέκτονας και φτιάχνει
σχέδια σπιτιών. Ζωγραφιάς
σπιτιών με μολύβι σε μεγάλα
χαρτιά. ○ σκίτσο

✓ Η φούστα της κυρίας Μαργα-
ρίτας έχει πάνω της σχέδια. Έχει
τετράγωνα και κύκλους.

✓ Η Αθηνά και ο Κώστας κάνουν
σχέδια για το καλοκαίρι. Κάνουν
όνειρα, έχουν ένα σκοπό.

◇ Ένας σχεδιαστής μόδας φτιά-
χνει σχέδια από ρούχα, δηλαδή
σκίτσα. Τα σχεδιάζει. 🎵 σχέ-δι-ο

σχέση [η] ουσιαστικό (σχέσεις)

☑ Η σχέση είναι μικρή ή μεγάλη
ομοιότητα ανάμεσα σε δύο ή
περισσότερα πράγματα.

σχέση-----σχετικός---

 - Τι **σχέση** έχει ο σκύλος του κυρίου Μιχάλη με τα κουταβάκια;
- Έχουν το ίδιο χρώμα, μοιάζουν.

✓ Η Αθηνά και η Ελένη έχουν μία **σχέση** φιλίας. Είναι φίλες.

○ δεσμός

✓ Η κυρία Μαργαρίτα και ο κύριος Γιάννης έχουν καλές **σχέσεις** με όλους τους συγγενείς τους. Έχουν επικοινωνία και περνούν χρόνο μαζί.

◇ Ένα βιβλίο **σχετικό** με τα λουλούδια μιλάει για τα λουλούδια. σχέ-ση

σχετικός, σχετική, σχετικό
επίθετο (σχετικοί, σχετικές, σχετικά) → **σχέση**

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

σχήμα-----σχίζω

σχήμα [το] ουσιαστικό
(σχήματα)

☑ Το σχήμα είναι η εξωτερική μορφή ενός σώματος. Το τετράγωνο, το τρίγωνο και ο κύκλος είναι σχήματα. ✍ Το μεγάλο κάδρο στο σαλόνι της κυρίας Μαργαρίτας έχει τετράγωνο σχήμα. ♦ Όταν σχηματίζεις κάτι, του δίνεις σχήμα. Η Αλίκη σχημάτισε στην υγρή άμμο με το δάχτυλό της έναν κύκλο. 🎵 σχή-μα
✍ ‘τα σχήματα’

σχίζω ρήμα (έσχισα, θα σχίσω)
→ σκίζω

τα σχήματα

σφαίρα

κώνος

κύλινδρος

παράλληλόγραμμο

τρίγωνο

ρόμβος

τετράγωνο

κύκλος

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

--σχοινί-----σχολείο

σχοινί [το] ουσιαστικό (σχοινιά)
→ σκοινί

σχολάω και **σχολώ** (σχόλασα, θα σχολάσω)

☑ Όταν ένας μαθητής σχολάει, τελειώνει το μάθημα και φεύγει από το σχολείο του. ✓ Όταν

κάποιος σχολάει από τη δουλειά του, τελειώνει τη δουλειά του και φεύγει.

✓ Όταν ένας διευθυντής σχολάει κάποιον από τη δουλειά του, τον διώχνει απ' αυτήν.

🎵 σχο-λά-ω

σχολείο [το] ουσιαστικό (σχολεία)

 Το σχολείο είναι ένα μέρος όπου πηγαίνουν τα παιδιά για να μάθουν καινούρια πράγματα. Σχολείο λέμε και όλους τους μαθητές και τους δασκάλους του σχολείου. Επίσης σχολείο λέμε και τα μαθήματα που γίνονται στο σχολείο. **Αύριο το σχολείο του Κώστα θα πάει εκδρομή. Τα παιδιά δε θα έχουν σχολείο.** **Το σχολικό παίρνει τα παιδιά από το σπίτι τους και τα πηγαίνει στο σχολείο.** **σχολικό λεωφορείο Πολλές φορές έξω από το σχολείο υπάρχει ένας σχολικός τροχονόμος.** **σχο-λεί-ο** **‘στο σχολείο’**

σχολικό-----σώζω--

σχολικό [το] ουσιαστικό
(σχολικά) → σχολείο

σχολικός, σχολική, σχολικό
επίθετο (σχολικοί, σχολικές,
σχολικά) → σχολείο

σώβρακο [το] ουσιαστικό
(σώβρακα)

☑ Το σώβρακο είναι το
εσώρουχο που φοράνε οι
άντρες κάτω από τη μέση τους.
○ σλιπ 🎵 σώ-βρα-κο

σώζω, σώζομαι (έσωσα, θα
σώσω)

☑ Όταν σώζεις κάποιον ή κάτι,
τους γλιτώνεις από κάποιο

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

αβγδεζηθικλμνξοπρστυφχψω -σώζω-----σωληνάριο

μεγάλο κακό. ✍ Ο κύριος Δημήτρης έσωσε τη Ροζαλία από τις ρόδες του αυτοκινήτου.

○ γλιτώνω ◇ Ο κύριος Δημήτρης είναι ο σωτήρας της Ροζαλίας. Η Αθηνά ευχαρίστησε τον κύριο Δημήτρη για τη σωτηρία της Ροζαλίας. 🎵 σώ-ζω

σωληνάριο [το] ουσιαστικό (σωληνάρια)

☑ Το σωληνάριο είναι μία μακρόστενη θήκη που έχει μέσα της αλοιφές, οδοντόκρεμες ή χρώματα. Τα σωληνάρια έχουν ένα καπάκι για να κλείνουν.

σωληνάριο-----σώμα--

🎵 σω-λη-νά-ρι-ο

σωλήνας [ο] ουσιαστικό
(σωλήνες)

☑ Μέσα από τους σωλήνες της πολυκατοικίας έρχεται το νερό στις βρύσες μας. 🎵 σω-λή-νας

σώμα [το] ουσιαστικό (σώματα)

☑ Το μωρό της θείας Κατερίνας είναι ακόμα πολύ μικρό. Όταν μεγαλώσει, θα αποκτήσει αντρικό σώμα. ○ κορμί ✓ Σώμα λέμε και όλα τα μέλη και τα όργανά μας εκτός από το κεφάλι.

✓ Τα αστέρια είναι ουράνια σώματα.

🎵 σώ-μα ✍ 'το σώμα μας'

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

Το σώμα μας

σωπαίνω-----σωσίβιο-

σωπαίνω ρήμα (σώπασα, θα σωπάσω) → σιωπή

σωρός [ο] ουσιαστικό (σωροί)

☑ Ο σωρός είναι ένα σύνολο από πολλά πράγματα, ριγμένα το ένα πάνω στο άλλο.

○ στοίβα ✓ Σωρός είναι και η μεγάλη ποσότητα.

✍ Ο Νίκος λέει ένα σωρό αστεία κι όλοι γελούν. 🎵 σω-ρός

σωσίβιο [το] ουσιαστικό (σωσίβια)

☑ Το σωσίβιο είναι ένα φουσκωμένο λάστιχο που επιπλέει

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α-σωσίβιο-----σωστός

στη θάλασσα. Το φορούν όσοι
δεν ξέρουν κολύμπι.

○ κουλούρα 🎵 σω-σί-βι-ο

σωστός, σωστή, σωστό
επίθετο (σωστοί, σωστές,
σωστά)

☑️ Όταν κάτι είναι σωστό, δεν
έχει κανένα λάθος. ✍️ Η Αθηνά
έδωσε σωστές απαντήσεις στο
τεστ κι έτσι πήρε «Άριστα».

Απάντησε σωστά. ○ ορθός

● λανθασμένος, λάθος

✓ Η θεία Έλλη φοράει τα σωστά
ρούχα για να φαίνεται αδύνατη.
Φοράει τα ρούχα που της
ταιριάζουν. ○ κατάλληλος

σωστός-----σωστός--

✓ «Εσύ έγινες σωστός άντρας,
Κώστα!» φώναξε η θεία Έλλη που
είχε καιρό να τον δει.

○ αληθινός, πραγματικός

◇ σωστά 🎵 σω-στός

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

Βάσει του ν. 3966/2011 τα διδακτικά βιβλία του Δημοτικού, του Γυμνασίου, του Λυκείου, των ΕΠΑ.Λ. και των ΕΠΑ.Σ. τυπώνονται από το ΙΤΥΕ - ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ και διανέμονται δωρεάν στα Δημόσια Σχολεία. Τα βιβλία μπορεί να διατίθενται προς πώληση, όταν φέρουν στη δεξιά κάτω γωνία του εμπροσθόφυλλου ένδειξη «ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ ΜΕ ΤΙΜΗ ΠΩΛΗΣΗΣ». Κάθε αντίτυπο που διατίθεται προς πώληση και δεν φέρει την παραπάνω ένδειξη θεωρείται κλεψίτυπο και ο παραβάτης διώκεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 7 του νόμου 1129 της 15/21 Μαρτίου 1946 (ΦΕΚ 1946,108, Α').

Απαγορεύεται η αναπαραγωγή οποιουδήποτε τμήματος αυτού του βιβλίου, που καλύπτεται από δικαιώματα (copyright), ή η χρήση του σε οποιαδήποτε μορφή, χωρίς τη γραπτή άδεια του Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού / ΙΤΥΕ - ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ.